

SKY TRANSPORT SOLUTIONS
 ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਕਾਈ
 ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ
PHONE: 209-855-6938

ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ

VOL - 7 ISSUE - 10
June 20, 2018

Postal Address
5101 Doe Hollow Pl., Antelope, CA-95843

www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

Golden State Truck Sales Inc.

ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ
 ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਲੇ
 ਸਸਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ
 ਦਾ ਲੇਨ ਲੈਣ ਲਈ
 ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Call : Dharminder Singh
Cell : 530-870-6600
 Email: myfuturetruck@gmail.com

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ ਸੰਪਰਕ : 916-947-8920 ਫੈਕਸ : 916-238-1393 E-mail : deshdoaba@yahoo.com ਸੰਪਾਦਕ : ਤਰਸੇਮ ਜਲੰਧਰੀ

‘ਰਾਈਜਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਈਅਦ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਰਾ ‘ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ’ ਵੱਲੋਂ ਭਾਵ-ਭਿੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ (ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 5 ‘ਤੇ)

ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਏ 52 ਭਾਰਤੀ ਔਰੇਗਨ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਬਿਊਰੋ)- 52 ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਗਰੁੱਪ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿੱਖ ਹਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਕੇ ਅਸਾਇਲਮ ਮੰਗਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਔਰੇਗਨ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ 123 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਗਰੁੱਪ ਸੈਰੀਡਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਵਤੀਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਸਾਇਲਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਸੂਜਨ ਬੋਨਾਮਿਕੋ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੇ

ਸੈਲਡਨ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਅਸਾਇਲਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫੈਡਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸੈਲਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਸੈਲ ਅੰਦਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ

ਗੰਧਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਪਾਣੀ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹਵਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ (ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 11 ‘ਤੇ)

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟੀ, ਮੁਫਤੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਡਿੱਗੀ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ (ਬਿਊਰੋ)- ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਪੀਡੀਪੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਡਿੱਗ ਪਈ। ਰਾਜੀ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਭਵਨ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਐਨ ਐਨ ਵੋਹਰਾ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮ ਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ‘ਤੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜ ਕੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵੱਲੋਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ

ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੰਗਾਮੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਮ ਮਾਧਵ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸੱਦ ਕੇ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਐਨ ਐਨ ਵੋਹਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਦਸੰਬਰ 2014 ਵਿੱਚ 87 ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 25 ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਪੀਡੀਪੀ ਨੇ 28 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ 15 ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 12 ਜਦਕਿ ਸੱਤ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ।

SANDHU IMMIGRATION CONSULTANT

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਲਈ, ਪਾਸਪੋਰਟ, ਵੀਜ਼ਾ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਆਦਿ ਲਈ ਮਿਲੇ

Passports, Visas, Green Cards, Sponsorship, Immigration Forms, Citizenship, Spouse/Family Petitions, Study Visas

All Kinds of Immigration Forms/Petitions/Visa

ਵੀਜ਼ਾ WE OPEN 7-DAYS A WEEK

Note: I am not an Immigration Attorney. **msandhu2014@gmail.com**

(209-373-3562) 3222 PENELOPE DR. STOCKTON, CA- 95212 (NEAR HWY 99 ON MORADA LANE)

BAGGA JEWELERS

916-912-8842, 916-329-8772

jewelers.Bagga@gmail.com

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ 22 ਅਤੇ 24 ਕੈਰੇਟ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਸਟੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੋਨਾ ਵੇਚਣ, ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਦਲੇ ਨਵਾਂ ਸੋਨੇ ਤੇ ਕੈਸ਼ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੱਥੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਰਤਨ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਸਟੋਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

6930 65TH STREET # 115 SACRAMENTO CA 95823 **Sandeep Jony Bagga**

MAJESTIC HOMES

Office (925) 779-1234
 Direct (925) 366-3618
 Fax (905) 219-3918
DRE Licence- 00871752

RAMESH SUMAN
 Broker Realtor
 RCS-D TM

www.majestichomes.us ramesh@rameshsuman.com
 P.O. Box 3434, Antioch, CA 94531-3434

SAROAY INVESTMENT REALTY

Ram Saroay
 Broker/Realtor
 Business License 031035
ramsaroay@hotmail.com

39039 Paseo Padre Parkway Suite # 205 Fremont, CA 94538
 Office: (510) 742-8120, Cell; (510) 368-3983

Amrik Chand (CPA)

Phone : 510-490-8200
 Fax : 510-490-8202
 Email : **achand@pacbell.net**

Income Tax Preparation (Individual, Corporation & LLC)
 Payroll Services & Bookkeeping Services
 * We are in this business since 1989.
 Your satisfaction is our goal.

* Please call us for Professional & reliable services at reasonable rates.

959 Corporate Way, Fremont, CA. 94539

BERKSHIRE HATHAWAY Home Services

Shangara Ram
 Realtor CalBRE# 01969522
 Cell: 916-479-5587
 Fax # 916-721-2373
 Office: 916-681-5112
shangararam2@gmail.com

ELITE REAL ESTATE

* ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਿੰਨੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
 ** ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ, ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ;

7412 Elsie Ave., Sacramento, CA 95828

Independently Owned & Operated

Jiwan Rattu **Jiwan.realtor@gmail.com**

Realtor2081 Arena Boulevard Suite # 100
 Sacramento, CA 95834

Cell: (703) 546-6755, Office: (916) 285-1000, Fax: (916) 285-1010

* ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਿੰਨੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
 ** ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ, ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Raja

SWEETS & CATERING

AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS

ITEMS SERVING

All Kinds of Sweets | Snacks
Chaat Stall | North Indian Cuisine
Fluda Kulfi Stall | On Site Tandoor

ADDITIONAL SERVICE

Warmers | Chaffing Dishes
China & Silverware
Linen Rental | Waiters
Bartenders

CATERING SERVICE

Wedding Ceremonies | Receptions
Birthday Parties | Corporate Events
Religious Gatherings
Picnics/Bar-B-Que

CONTACT US:
RAJA SWEETS & CATERING
WORK (510) 489-9100
CELL (510) 715-1619

Email: msbains@rajasweets.com
www.rajasweets.com

Find us on facebook. [rajasweetsandcatering](https://www.facebook.com/rajasweetsandcatering)

Follow us on twitter [rajasweets](https://twitter.com/rajasweets)

INDIA BAZAAR

Jai Ram Gaught **Harjit Gaught (Happy)**

INDIAN, PAKISTANI & FIJIAN GROCERIES

WE ARE OPEN
7 DAYS A WEEK
9:00am to 8:30pm

RENT DVDS & BUY CLOTHES
ENJOY YOUR DAY WITH HOPES

WE ACCEPT FOOD STAMPS

CALL TO HAPPY
Cell: (209)-487-2127
Ph: (209) 478-0285
Fax: (209) 477-3206

EVERY SATURDAY & SUNDAY SPECIAL DISCOUNT ON GROCERIES

1304-E HAMMER LANE, SUITE 12, STOCKTON CA, 95210
EMAIL: indiabazaar08@yahoo.com

ਪੰਜਾਬੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵਨ ਸਟੋਰ

Kash FABRICS

ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ

- * ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ ਸੂਟ ਅਤੇ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਮੈਚਿੰਗ ਜਿਊਲਰੀ
- * ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੱਪੜਾ, ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾੜੀਆਂ ਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ, ਦਰਜਨਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।
- * ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ, ਡਰਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਡੀਆਂ-ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਡੀ. ਵੀ. ਡੀ. ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕਲੈਕਸ਼ਨ ਹੈ।
- * ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਅਸੀਂ ਯੂ. ਪੀ. ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Appointments & Walk-Ins Welcome
Tuesday - Sunday: 11 AM - 8 PM

Threading Salon
Specializing in:
Eyebrow Threading \$5
Full Face Threading, Facial,
Unique Mehndi Designs,
Natural Henna for Hair

KASH FABRICS

ONE STOP SHOPPING CENTRE

29576 Mission Blvd, Hayward, CA 94544
Tel: (510) 538-1138, Fax: (510) 538-4737
www.Kashfabrics.com

ਕਬਮੀਰ ਸਿੰਘ ਧੁੱਗਾ ਅਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਧੁੱਗਾ

INDIA MARKET

SWEETS & SPICES

CHAAT PAPDI, SAMOSA, CHAAT, PANI PURI
DAHI VADA, BHEL PURI CHAAT

ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗਰੋਸਰੀ
ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

CHAAT PLATE

ONLY FOR **\$2.99**

WE HAVE **LARGEST COLLECTION** FOR INDIAN FIJIAN & PAKISTANI GROCERY

MUSIC, FABRIC ARTIFICIAL JEWELRY, SWEETS, FRESH VEGETABLES & MORE..

ਕਬਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ

ਬਰਿੰਦਰ ਬੰਗੜ

Super Eyebrow Threading Now Open

Eyebrow Threading & Henna Tattoo

7 times, Get 8th one free!

Inside India Market

SACRAMENTO
5203 EKLHORN BLVD
SACRAMENTO CA 95842
916- 338-5511

ROSEVILLE
1265 PLEASANT GROVE BLVD.
100 ROSEVILLE, CA 95747
916- 786-7666

Cell : 916-798-8142

Email: IndiaMarketRoseville@gmail.com

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਫਰੀਡਮ ਮਾਰਚ ਮੌਕੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ 34ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ 34 ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਜੂਨ-1984 ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ-ਸਿੱਖਣੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਨਸਲਘਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਜਾਏ ਗਏ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ-ਫਰੀਡਮ ਮਾਰਚ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਨ ਜਿਸ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਿੱਖ ਫਰੀਡਮ ਮਾਰਚ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸਾ ਖਾਲਸਾਈ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਰਚ 34 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜੂਨ-1984 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ

ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸੈਕੰਡ ਸਟਰੀਟ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਸਿਵਿਕ ਸੈਂਟਰ ਪਲਾਜ਼ਾ ਡਾਊਨਟਾਊਨ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮਾਰਚ ਦੌਰਾਨ ਕਰੀਬ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਗਏ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੁਪਹਿਰ 1:50 ਵਜੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਿਵਿਕ ਸੈਂਟਰ ਪਲਾਜ਼ਾ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਅਤੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜੂਨ- 1984 ਹਮਲੇ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣੇ। ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ਤਾ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਛਕਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੌਸਮ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ।

ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਦ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਤੇ ਪੰਜਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ-ਫਰੀਡਮ ਮਾਰਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਮਾਰਕੀਟ ਸਟਰੀਟ ਦੇ ਉਤੋਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਹਰਿਆਂ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰੂਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ। ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਈਆਂ ਤੇ ਵੰਡਿਆਂ ਜਾ

ਰਿਹਾ ਕਿਤਾਬਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਿਸ ਉਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਠੰਢੇ ਮਿੱਠੇ ਤੇ ਪਾਣੀ ਵੰਡਿਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਗਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਵਾਰੇ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਫਲੋਟ ਉਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਬੱਚੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਗਤਕਾ ਦਲ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਗਤਕੇ ਦੇ ਜੋਹਰ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਲਈ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਵਲੋਂ ਵੀ ਭਰਵਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਝਲਕੀ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਨਾਹਰੇ ਤੇ ਜੈਕਾਰੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਬਾਦ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ-ਅਜ਼ਾਦੀ ਮਾਰਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਸੜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਂ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਸਿਵਕ ਸੈਂਟਰ ਪਲਾਜ਼ਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਢਾਡੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਪੰਥਕ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਦਰਦ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੇ

ਸਾਬਕਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਖਾਲਤਾ ਦੀ ਧੀ ਬੀਬੀ ਨਵਕਿਰਨ ਕੌਰ, ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ-ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੇਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬਜ਼ਿਦ ਸੀ ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਟੈਂਕਾਂ ਤੋਪਾਂ ਨਾ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 40 ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤਬਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜੂਝਦਿਆਂ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ। ਜਰਨੈਲ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਬੋਗ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਜੂਝਦੇ ਹੋਏ ਤੇ ਅਣਭੋਲ ਯਾਤਰੀ ਜਾਮੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪੀ ਗਏ। ਸਭ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਤਹਿ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਕੋਲ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ।

SKY TRANSPORT SOLUTIONS

STRIVE FOR MORE

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ
ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ
ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ

SPECIAL BIT INSPECTION AND DOT AUDIT COMPLIANCE:

WE PROVIDE ALL TRUCKING RELATED PERMITS AND SERVICES

ICC, DOT, IFTA, IRP Plates, PERMITS, NYP, KYU, OR, Canada Permit, CORPORATION AND LLC FILLING SERVICES, 2290, PTI, Trailer plates.

NOTARY PUBLIC SERVICES.
ON THE SPOT VIN VERIFICATION SERVICES.
DOT OUT OF SERVICES??
AUTHORIZED IRS E- FILE PROVIDER.
WE HAVE COMPLETE SOLUTIONS FOR OUT OF SERVICE DOT.

SPECIAL DOT COMPLIANCE FOR SAFETY, AUDITS AND RECORD KEEPING.

PLEASE CONTACT US FOR MORE INFORMATION

PHONE: 209-855-6938, FAX: 209-762-6540

Email: skytransportsolution@gmail.com

Give us a chance to provide you best services

2680 N TRACY BLVD, SUITE 4, TRACY, CA 95376

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਪਿਟਸਬਰਗ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮਾਗਮ

June 24, 2018

Sukhmani Sahib Path and Langar Sewa by Bhai Gurnam Singh and Bibi Kamlesh Kaur

Sri Sukhmani Sahib Path Langar Sewa will be hosted by Bhai Gurnam Singh and Bibi Kamlesh Kaur for Sukh Shanti and Chardi Kala of their family. May Waheguru keep family in Chardi Kala.

June 30, 2017 Saturday Blood Drive

Mata Kalsa Langar Hall

From 9:00 AM to 2:45 PM

To Schedule your appointment or for more information

visit Redcrossblood.org and enter sponsor

code: SEVA

or call:

800-RED-CROSS (1-800-733-2767)

June 30, 2018. Blood Drive

at SRI GURU RAVIDASS TEMPLE on Saturday

Please register for donating blood, it is a noble cause. For more information regarding eligibility, you can click on the link below:

<https://www.redcrossblood.org/faq.html#eligibility>

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮਾਗਮ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਬੀਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮਿਤੀ 28, 29, 30 ਜੂਨ

28 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਆਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
30 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ।
ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ-ਢਾਡੀ ਹਰ ਜੱਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ ਜੀ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਬੀਤੇ 6 ਹਫ਼ਤਿਆਂ 'ਚ 2000 ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਏ ਵੱਖ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ—ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੱਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਤੇ 6 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਲੱਗਭਗ 2000 ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ। ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਭਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਮਚਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 31 ਮਈ 2018 ਦਰਮਿਆਨ 1,995 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਯੂ.ਐਨ. ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਟਾਇਰਾ ਬਿਊਨਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

22 ਜੂਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਤੋਂ 24 ਜੂਨ ਐਤਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ।

22 ਜੂਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਬੇਟੀ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਸ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਰਾਹੁਲ।

23 ਜੂਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਵਿਆਹ ਬੇਟੀ ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ।

24 ਜੂਨ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਦੀਵਾਨ ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ, ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ।

ਯੂਨੈਸਕੋ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬੁਖਾਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਪੈਰਿਸ— ਯੂਨੈਸਕੋ ਦੇ ਮੁਖੀ ਔਡਰੇਅ ਅਯੋਲੋ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਦਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਦਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

‘ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਈਅਦ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਮੂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਈ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ— ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ। ਬਾਰਾਮੁੱਲਾ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਕ੍ਰੇਰਾ 'ਚ ਬੁਖਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਦ-ਏ-ਖਾਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਮੂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਇਸ ਮੁਖਰ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਭਰੇ ਦਿਲੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੋਜਾਨਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਫਰੰਟ ਪੇਜ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ 'ਚ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਦੀ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਰੱਖਿਆ (ਪੀ.ਐੱਸ.ਓ. ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਬੁਖਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਇਫਤਾਰ ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਲਾਲ ਚੌਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪ੍ਰੈਸ ਏਨਕਲੇਵ 'ਚ 'ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ' ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਣਜਾਣ ਬੁੱਦਕਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬੁਖਾਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਪਤਨੀ, ਇਕ ਬੇਟਾ ਅਤੇ ਇਕ ਬੇਟੀ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕ ਬੁਖਾਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਜੰਮੂ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆ/ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੋ): ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਰਤਾਜ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਨੰਦਗੜ ਕਰਮਨ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚੱਲੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਸੋਢੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗਿਆਨੀ

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਅੰਤ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉੱਭੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ' ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਰਮਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇਲਾਕੇ ਭਰ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਫ਼ੀਲ ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨੋਂ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਿਆ।

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ 'ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲਾ'

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)— ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਫਲੋਰਨ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ ਮਾਰਟਨ ਲੂਬਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਡੀਟੋਰੀਅਮ ਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬਿੱਲਾ, ਰਾਜਵੀਰ ਜਵੰਦਾ, ਰੁਪਾਲੀ, ਸ਼ਿਵਜੋਤ ਅਤੇ ਜੀਤਾ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਖੂਬ ਮੰਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਗਿੱਧਾ ਤੇ ਭੰਗੜਾ ਕੋਚ ਪਰੀਤ ਚਾਹਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ੌਕੀਨਾਂ ਅਕੈਡਮੀ ਮਨਟੀਕਾ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬਿੱਲਾ, ਰਾਜਵੀਰ ਜਵੰਦਾ, ਰੁਪਾਲੀ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਜੀਤਾ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਢੀਡਸਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਜੋਤ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਨਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤਾ ਨਾਲ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆਂ ਦੀ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਟੇਜ ਬੜੀ ਬਾਖੂਬੀ ਨਾਲ ਚਲਾਈ! ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੇਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾ ਨਾਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਿਕ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸੀ। ਮੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰੈਂਡ ਸਪੌਂਸਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਚੀਨਾ ਜਿਊਲਰਜ਼, ਡਾਇਮੰਡ ਸਪੌਂਸਰ ਮਾਇਕ ਬੋਪਾਰਾਏ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਪਲੈਟੀਨਮ ਸਪੌਂਸਰ ਵਰਲਡ ਫਾਈਨੈਸ਼ਲ ਗਰੁੱਪ ਐਲਕ ਗਰੇਵ ਦਫਤਰ, ਗੋਲਡਨ ਸਪੌਂਸਰ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਪੀਜ਼ਾ, ਟੋਬੈਕੋ ਕਾਰਟਲ, ਐਮ ਜੀ ਐਮ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀ, ਸੈਮ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਐਲ ਏ ਮਾਰਚੈਂਡਸ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੰਡਾ, ਜਤਿੰਦਰ ਸੇਨੂੰ ਹੁੰਦਲ, ਗੈਰੀ ਤੁੰਗਾ, ਟੀ ਜੇ ਹੁੰਦਲ, ਹਰਪ ਗਿੱਲ, ਹਰਵੀ ਕਾਹਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਸਪੌਂਸਰ, ਸਿੰਗਰਾ, ਸਰੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹਰ ਇੱਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਯੂਥਾਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਬੀਤੀ 15, 16, 17 ਜੂਨ ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਰਤਾਜ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋਤ ਮੇਲਾ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 15 ਜੂਨ ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਭੋਗ 17 ਜੂਨ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਏ ਗਏ। ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾਏ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਕੀਰਤਨੀਏ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕਥਾ ਕੀਤੀ। ਬੀਬੀ ਲੋਚਨਾ ਰਾਏ, ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੁਆਰਾ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ।

ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਅਤੁੱਟ

ਵਰਤਾਏ ਗਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੰਡੇ-ਮਿੱਠੇ ਜਲ ਦੀ ਛਬੀਲ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਲਵਿੰਦਰ ਰੱਲੂ ਜੀ ਨੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਮਿਤੀ 29, 30 ਜੂਨ ਅਤੇ 1 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

29 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

1 ਜੁਲਾਈ 2018 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ

ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਕਥਾ ਵਾਚਕ ਹਰ ਜੱਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੀ।

*****

ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਲਗਾਈ

ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਪ੍ਰਿੰਸਟਨ ਪ੍ਰਵਾਨਾ)- ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ (ਕਿਤਾਬ ਅਕਾਦਮਿਕ, ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਡ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਖੋਜ ਹਵਾਲੇ ਆਦਿ ਦੇ ਘਰ) ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਹਨ। ਜੇ ਹੁਨਰ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦਾ

ਰਾਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਫਤ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਕਲਾ ਵਾਟਰ ਕਲਰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ 18 ਸਿੱਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਸਿਖਾਏ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਚਿੱਤਰ ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਲੰਮਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ।

ਉਹ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕਮਰਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੋਵੇ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਇਕ ਉਘਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਧੇ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੇਣ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਠਕ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਥਾਹ ਸ਼ੌਂਕ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਕ,

ਮਾਤਾ ਗੁਰਬਚਨ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਸਵਰਗਵਾਸੀ

ਸੈਨਹੋਜੇ- ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਭਰੇ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਸੁਣੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਸਰਦਾਰਨੀ ਮਾਤਾ ਗੁਰਬਚਨ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਸੁਪਤਨੀ ਸਰਦਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਸਵਰਗਵਾਸੀ) ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਖਾਲਸਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੰਜਾਬ ਸੀ, ਇਸ ਵਕਤ ਸੈਨਹੋਜੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ Regional Medical Centre Sanjose California Dr Parven ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਬਾਖੂਬੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੁਕਮ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਤੀ June-13-2018 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਬੇਟੀਆਂ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਕੰਗ, ਪ੍ਰਭਜੀਤ ਕੌਰ ਰੋਡੇ, ਬਲਰਾਜ ਕੌਰ ਕਾਹਲੋ (ਸਵਰਗਵਾਸੀ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ! ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਰਥਿਕ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਦਾਹ ਸਸਕਾਰ ਮਿਤੀ June-23-2018 Saturday 2018 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰੇ 11AM To 1PM Spangler Mortuaries 174 N Sunnyvale Ave CA 94086, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਤਮਕ

ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਸਤੇ ਭੋਗ ਸਹਿਜ ਪਾਠ, ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ 3636 Murillo Ave Sanjose CA 95148 ਮਿਤੀ June 23-2018 ਸਨਿਚਰਵਾਰ 2018 ਪਵੇਗਾ ਜੀ!

ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਸਤੇ ਭੋਗ ਸਹਿਜ ਪਾਠ, ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ 3636 Murillo Ave Sanjose CA 95148 ਮਿਤੀ June 23-2018 ਸਨਿਚਰਵਾਰ 2018 ਪਵੇਗਾ ਜੀ!

ਜੂਨ 84 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਈ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਾਇਰਾ ਬਿਉਨਾ ਵਿਖੇ ਰਿਲੀਜ਼

ਪੰਥ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਾਈ ਜੈ ਸਿੰਘ

ਇੰਟਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ ਢਾਡੀ ਜੋਸ਼ਾ

ਸਿ: ਤੁਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਨਬ (ਕਿਸਾਨ ਸਿੰਘ)

ਸਾਥੀ - ਢਾਡੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਲੋਚੀਆ) ਢਾਡੀ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਲੁਧਾਣਾ)

ਸਾਰੰਗੀ ਮਾਸਟਰ - ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲ ਗੁਰਮੁਖਿਅਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰਕੋਟ)

ਜੋਤ ਇੰਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਐਂਡ ਬਿੰਦਰ ਬੁੱਟਰ

ਲੇਖਕ-ਨਿਰਮਾਤਾ - ਬਿਲੂ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਮੋਬਾ: 78379-90487, +15308133072

Spl. Thanks Preet Kamal & Keshav Attal

ਬੁੱਟਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਨਵੀਂ ਪਨੀਰੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਾਇਰਾ ਬਿਉਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ- ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿੰਨਾਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਪਰਤੱਖ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਵਿਨੋ ਵੇਹਰਾ ਸੀਨੀਅਰ ਵਾਇਸ ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਟ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੈਸਟ ਕੋਸਟ ਜੇਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਕਸਨ ਐਂਜਲਾ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਬਲੋਵਾਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਫਰਿਜ਼ਨੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਵਾਰ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਵੱਸੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਦਿਖਾਇਆ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਉਘੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਿਹਾੜਾ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਹਵਾਈ ਸਵਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਆਹੁਦੇਦਾਰ ਇੰਨੇ

ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਹੋਣ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੋਨ ਤਗਮੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੈਂ ਵੀ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ, ਸਾਰੇ ਵਰਕਰ, ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਯੂਥ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਨਾਂ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ.ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗਾ।

(ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ॥ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ) ਲੜੀ ਨੰਬਰ-69

ਗੁਰਬਾਣੀ ਚਾਨਣ 'ਚ "ਹਲਾਲ"

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ
510-432-5827

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਤੇ ਵਿਵਾਦ

ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੁਖੀ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਚੌਕਸ-ਸੂਚੇਤ ਰਹੇ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਪਰ ਇਸਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅ ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਇਹੀ ਕਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਮਗਰੀ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਜੋ ਗਲੋਬਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਉਹ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਟਰੇਡ ਵਾਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਚੀਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਖਾਸ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਮੈਰਿਕਾ ਫਸਟ' ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰੇਡ ਵਾਰ ਛੇੜਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤਸਾਥੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਵੱਈਆ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕੱਲਾ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਵਰ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਸੇਫਿਕ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਹੈ। ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਤਬਤ, ਇਕ ਮੁਲਕ ਦਾ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ, ਵਿਸਥਾਰਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਆਦਿ 'ਤੇ ਰੋਕ ਤਾਂ ਹੀ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤਾਕਤਵਰ ਮੁਲਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਚੌਧਰੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਲਕ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਧੜਾਧੜ ਵਿਦੇਸ਼ ਚੌਰੇ ਕੋਈ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਾਵਤ 'ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਠੀ ਉਸ ਦੀ ਮੱਝ' ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਡੰਡੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਛੇ ਮੁਲਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕਜੁਟ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮਹਾਂਦੀਪ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਗਲੋਬਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟੇਗਾ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਹੁਣ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨੇੜਤਾ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਹੁਣ ਖੁਦ ਨੂੰ ਟਾਪੂ ਬਣਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ।

ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਜਾਂ ਖਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਭੇਜਿਆ ਕਰਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਵਾਂਗੇ। ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਨਰੇਰੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਲਈ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ "ਹਲਾਲ" ਅਰਬੀ ਦਾ ਲਫਜ਼ ਹੈ। ਅਰਥ ਹਨ-ਧਰਮ ਕਿੱਤ, ਨੇਕ ਕਮਾਈ, ਕੁੱਠਾ ਮਾਸ-ਮਾਰਣ ਪਾਹਿ ਹਰਾਮ ਮਹਿ ਹੋਇ ਹਲਾਲ ਨ ਜਾਇ॥(੧੪੧) ਮਿਹਰ ਮਸੀਤਿ ਸਿਦਕੁ ਮੁਸਲਾ ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਕੁਰਾਣੁ॥ (੧੪੦) ਜਿਬਾਹ, ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਬਹ ਕੀਤੇ ਜੀਵ ਦਾ ਮਾਸ ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ "ਹਲਾਲ" ਹੈ-ਕਬੀਰ ਜੀਅ ਜੁ ਮਾਰਹਿ ਜੋਰੁ ਕਰਿ ਕਹਤੇ ਹਹਿ ਜੁ ਹਲਾਲੁ॥ ਦਫਤਰ ਦਈ ਜਬ ਕਾਫਿ ਹੈ ਹੋਇਗਾ ਕਉਨ ਹਵਾਲੁ॥੧੯੯॥(੧੩੭੫) ਜਿਬਾਹ-ਹੋਇ ਹਲਾਲੁ ਲਗੈ ਹਕ ਜਾਇ॥(੯੫੬) ਜੋਤਿ ਸਰੁਪ ਅਨਾਹਤ ਲਾਗੀ ਕਹੁ ਹਲਾਲੁ ਕਿਆ ਕੀਆ॥ (੧੩੫੦) ਨੇਕ ਕਮਾਈ-ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਬਖੋਰਹੁ ਖਾਣਾ॥(੧੦੮੪) ਪਹਿਲਾ ਸਚੁ ਹਲਾਲੁ ਦੁਇ ਤੀਜਾ ਖੈਰ ਖੁਦਾਇ॥ (੧੪੧)

ਸੋ "ਹਲਾਲ" ਦੇ ਦੋ ਹੀ ਅਸਲ ਅਰਥ ਹਨ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਜਿਬਾਹ ਕੀਤਾ ਮਾਸ। ਅੱਜ ਵੀ ਕੱਟਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਲਾਲ ਮੀਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜਾ ਮੀਟ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਪਰ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ (ਨੇਕ ਕਮਾਈ) ਤੋਂ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਸਿਰ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਜਾ ਸਕਦਾ, ਮਰਦਾਵੀ ਖੇਡਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖੇਡ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਗੁਲਾਮ ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਚੱਕ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖੇਡ ਸਕਦਾ। ਮੀਟ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ਹੀ ਖਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਸਨ।

ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਅਜਾਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵਨ ਜੀਣਾ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੇ ਧਰਮ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਅਜਾਦ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ-ਫਰੀਦਾ ਬਾਰਿ ਪਰਾਇਐ ਬੈਸਣਾ ਸਾਂਈ ਮੁਝੈ ਨ ਦੇਹਿ॥ਜੇ ਤੂ ਏਵੈ ਰਖਸੀ ਜੀਉ ਸਰੀਰਹੁ ਲੇਹਿ॥੪੨॥ (੧੩੮੦) ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਰੱਬੀ ਭਗਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਗੁਲਾਮੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਓਥੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਤੇ ਕਮਾਏ ਵੀ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਸਿਰ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਏ, ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਕਰੇ, ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਸਿਖੇ, ਮਰਦਾਵੀ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡੇ, ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੇ। "ਹਲਾਲ" ਮੀਟ ਨਾਂ ਖਾਏ ਜੋ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਬੂਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਹਲਾਲ ਮੀਟ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਚ ਕਈ ਸਿੱਖ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਤੇ ਡੋਰਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਕਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਆਏ ਨਿਰਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਲਿਆ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਤੋਂ ਸਿਖ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਅਸਲੀ ਨਿਰੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟ ਗਤਕਾ ਤੇ ਝਟਕਾ ਖਾਣਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

ਅੱਜ ਬਹੁਤੇ ਡੋਰੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਟਕਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਦਸਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਫਿਰਕਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੌਮ ਹੈ। ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਕੌਣ ਹੈ? ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕਰਦੀ ਹੈ-ਸੋ ਬੈਸਨੁ ਹੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰੁ॥ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਤਜੇ ਬਿਕਾਰ॥(੧੯੯) ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਝਟਕਾ ਮਾਸ ਛੁਕਦੇ ਤੇ ਹਲਾਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਬਾਕੀ ਮਾਸ ਤਾਂ ਮਾਸ ਹੀ ਹੈ, ਜਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਮਾਰਤਾ ਫਿਰ ਪਿੱਛੇ ਮਾਸ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਗਲੋਬਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਓਥੇ ਕੋਈ ਕਲਮਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਹਲਾਲ ਮਾਸ ਹੀ ਖਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੋ ਪਰਾਇਆ ਹੱਕ ਮਾਰਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਾਪ ਹੈ-ਹਕੁ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸੁ ਸੁਅਰ ਉਸੁ ਗਾਇ॥ ਗੁਰੂ ਪੀਰੁ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨ ਖਾਇ॥ ਗਲੀ ਭਿਸਤਿ ਨ ਜਾਈਐ ਛੁਟੈ ਸਚੁ ਕਮਾਇ॥ ਮਾਰਣ ਪਾਹਿ ਹਰਾਮ ਮਹਿ ਹੋਇ ਹਲਾਲੁ ਨ ਜਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਗਲੀ ਕੂੜੀਈ ਕੂੜੇ ਪਲੈ ਪਾਏ॥੨॥(੧੪੧) ਸੋ ਪਰਾਇਆ ਹੱਕ ਮਾਰਨਾ ਭਾਵ ਦੁਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾ ਦੇਣੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ, ਸਹਿਣ ਤੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕ ਖੋਹਣੇ ਹੀ ਵੱਡਾ ਪਾਪ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਸਤੇ ਗਾਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੂਰ ਖਾਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਗਾਂ ਖਾਣੀ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮ ਸੂਰ ਖਾਣਾ ਹਰਾਮ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਵਰ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੁਸਲਿਮ ਤੇ ਚੀਨੇ ਲੋਕ ਮਾਰਦੇ ਹਨ।

ਸੋ ਹੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਨਾਂ ਮਾਰਨੇ ਹੀ ਅਸਲ ਹਲਾਲ ਹੈ-ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਬਖੋਰਹੁ ਖਾਣਾ॥ਦਿਲ ਦਰੀਆਉ ਧੋਵਹੁ ਮੈਲਾਣਾ॥(੧੦੮੪) ਭਾਵ ਹੋ ਖੁਦਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਧੋ ਕੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਲਾਂਹਦਾ ਰਹਿ ਤੇ ਹੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਖਾਇਆ ਕਰ, ਇਹ ਹੀ ਅਸਲ ਹਲਾਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਾ ਰਹੀ ੨੧ਵੀਂ ਸਦੀ ਚ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਸ਼ਰਈ ਜਾਂ ਧਰਮ ਝਗੜੇ ਛੱਡ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਤੇ ਨੇਕ (ਹਲਾਲ) ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਖੱਟਣਾ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਹੀ ਕਰਤੇ ਦੀ ਕਿਰਤ ਹਾਂ, ਸੰਤਾਨ ਹਾਂ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵੇਲੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਪੱਤਰ

ਐਸ. ਏ. ਐਸ. ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ)- ਆਪਣਾ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ/ ਫੋਰਸ ਵੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵੇਲੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਵਾਸੀ ਰਤੀਆ, ਹਰਿਆਣਾ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ

ਜਾਤ ਦੇ ਹੋ? ਜਾਤ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੰਘ ਦੱਸਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 3 ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਜੋ ਰਵਿਦਾਸ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ ਖੜਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ

ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਵੇਲੇ ਵੱਖਰਾ ਬਾਣਾ ਜੋ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ, ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੀ ਦੂਰੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਭਾਵ ਛੁਹਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਫੋਰਸ ਵੰਨ/ ਆਪਣਾ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜਾਤਪਾਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਛੂਆ ਛਾਤ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਜੋ ਕਿ ਮਨੁੱਵਾਦ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੋਚ ਹੈ, ਦੀ ਘੋਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਦੀ ਕੁਤਾਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਈ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੀ।

ਦੁਆਬੇ 'ਚ ਮੀਹ ਵੀ ਨਾ ਰੋਕ ਸਕਿਆ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਰ ਵਿਰੋਧੀ ਜਲਸਾ

ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਹੁਣ 2019 ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣੀ ਮਿੱਥੀ ਚਾਲ ਰਾਹੀਂ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਆਈ.ਟੀ ਸੈੱਲ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਤੋੜੀ ਨਾਲ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਕਨਵੀਨਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਸੇਵੇਵਾਲ ਨੇ। ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਮਲਸੀਆ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਪੂਰੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬੈਠਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕਲੇ ਦਲਿਤ ਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾ ਉਠਾਉਣ ਸਗੋਂ ਇਸ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੇ

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਰਮੇਸ਼ ਮਾਲਤੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। 1972 ਦਾ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਢੇ 17 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 16 ਲੱਖ 66 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਧੂ ਨਿਕਲ ਆਵੇਗੀ।"

ਉਘੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਮਰਹੂਮ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਉਰਫ

ਭਾਈ ਮੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਡਾ. ਨਵਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਬੀਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇੱਕਠਿਆ ਹੋਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰੋਸ ਕੇ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀਆਂ।

ਗਰੀਬਾਂ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਮਲਾ

ਕਾਮਰੇਡ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਤੇ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਲੀ ਲੀਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੁਣ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਹੌਲ ਤਾਂ ਹੀ ਰੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਮਾਂ ਕੱਸੀਆਂ ਜਾਣ। ਪੇਂਡੂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

ਦੇਹਰੇ ਦਲਿਤ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਹੌਲ ਗੰਮਗੰਮ ਬਣ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ ਸਲੇਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੇਹਰੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਦਿਆਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। 2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਦੌਰਾਨ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਭ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਸਪਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਿਲਗਾ ਨੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਖੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗਊਸਾਲਾ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਡੀ ਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼

ਲੁਧਿਆਣਾ- ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਿਲਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਗਣ ਬਿਲਗਾ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਅਗਰਵਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਵਾਰਡ ਨੰ: 87 ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਖੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗਊਸਾਲਾ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਆਖ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਹਤ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਗਊਸਾਲਾ ਖੋਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਜੈਕਟ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਖੋਲਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਬੁੱਢਾ ਨਾਲ

ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਤਿ ਦੁਸ਼ਿਤ ਕਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾੜੀ ਸੇਹਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਸਪਾ ਗਊਸਾਲਾਵਾਂ ਖੋਲਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਖੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਇਸ ਗਊਸਾਲਾ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਦੁਸ਼ਿਤ ਕਾਰਕ ਜਰੂਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੰ: 87 ਦੇ ਮੁਹੱਲਾ ਕਾਰਾਬਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗਊਸਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਆਖ ਗਊਸਾਲਾ ਖੋਲਣ ਦੀ ਜਿੰਦ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਏਹ ਸੰਘਣੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਊਸਾਲਾ ਖੋਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੱਖੀਆਂ, ਮੱਛਾਂ ਅਤੇ ਬਦਬੂ ਦਾ ਫੈਲਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਲਾ ਪੀਲ-ੀਆ, ਪੀਲੀਆ, ਡੈਂਗੂ, ਮਲੇਰੀਆ,

ਚਿਕਨ ਗੁਣੀਆ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਡੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਹਤ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ ਸਟੇਡੀਅਮ, ਪਾਰਕ ਜਾਂ ਸਵਿਮਿੰਗ ਪੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹਲਕਾ ਪੂਰਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਿੱਕਾ, ਹਲਕਾ ਉਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੰਸਰਾਜ ਬੰਗਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਸਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ

ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਸਪਾ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਚਣਨੀਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ : ਰਾਜੂ

ਲੁਧਿਆਣਾ- ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਉਦੋਂ ਭਾਰੀ ਬਲ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਕਾਰਾਬਾਰਾ ਵਿਖੇ ਰੱਖੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਈ ਮੋਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਰਫ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੁਮਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਸਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਰੋਪਾਓ ਖਾ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਬਸਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਵਾਈ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦ ਹੀ ਯੋਗ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੱਚਾਖਚ ਭਰੇ ਹਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੋਹ ਭੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਖਰਾ ਨਾ ਉਤਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਰਨ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਤੋਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਭੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਸਪਾ ਵਿੱਚ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਇਸਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲਾਂ

ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਬਰਗਾਤੀ ਵਿਖੇ ਲਗੇ ਇਨਸਾਫ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਸਪਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਸਿੰਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦੋਗਲਾ ਕਿਰਦਾਰ ਅਦਾ ਕਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਰਧਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਕਦੇ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਖਾਸ ਕਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਜਨ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਸਪਾ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਚਣਨੀਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਤੇ ਸਬਦੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ 56 ਇੰਚ ਚੌੜੀ ਛਾਤੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕਿਥੇ ਗਈ ਅੰਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ

ਫੌਜੀ ਔਰਗਨੇਜ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਜਨ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੋਸਟਮੈਟਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜੇਨ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀ, ਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ, ਲਾਲ

ਸਿੰਘ ਸਲਹਾਣੀ, ਜਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀਤਰਾਮ ਬਸਰਾ, ਦੇਹਾਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਾਇਆਂ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਗਣ ਬਿਲਗਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕੈਪਟਨ ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਿੱਕਾ, ਹੰਸਰਾਜ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਭਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਬੱਬਾ ਬੋਲਦਾ ਐ!

'ਬੱਬਾ' ਆਖਦਾ ਬਾਬਿਆਂ ਗੰਦ ਪਾਇਆ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੇ। ਬਾਣੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਧਰਮੀਆਂ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਕਰੀ ਮਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਮਾਈ ਜਾਂਦੇ। ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਯਾਰੀ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤਾਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ।

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ
001-408-915-1268

'ਵੇਟ-ਬੈਕ' ਜੋ ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਸਾਂਭਣੇ ਲਈ ਹਾਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੇ ਫੁਪਾਈ ਜਾਂਦੇ। ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਫੇ ਪੋਲੀਸ ਵਾਲਾ ਦੇਖੇ ਡਰੇਨ ਦੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਟੋਲਦਾ ਐ ਬਹਿਲ ਕਲਾਂ, ਬਰਗਾਤੀ, ਬਿਆਦਬੀਆਂ ਤੇ ਚੌਬਾ 'ਬਾਦਲ' ਵਿੱਚ 'ਬੱਬਾ' ਹੀ ਬੋਲਦਾ ਐ।

ਘੱਲ ਕਲਾਂ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਘੱਲ ਕਲਾਂ (ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਘੱਲ ਕਲਾਂ)- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂਸਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂਸਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਪਿੰਡ ਘੱਲ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ਼ਹੀਦਾ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਵੱਲੋਂ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ

ਜੀ ਸ਼ਹੀਦੀ 30 ਮਈ 1606 ਈ. ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਸਕ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਅਮਰ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਸਮੁੱਚਾ

ਜਗਤ ਸਵੇਰ ਚੜ੍ਹਨ ਸਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਦੁਪਹਿਰ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢਾਂਡੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਾਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਠੰਡੇ ਮਿੱਠੇ ਜੱਲ ਦੀ ਛਬੀਲ ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮਾਨ ਹੋਏ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਮੰਡ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼, ਅਪਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਬਦਲੇ ਮੰਗੀ ਮੁਆਫੀ

ਬਰਨਾਲਾ (ਬਿਊਰੋ)- ਮਾਇਆਵਤੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਬਰਗਾਤੀ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਮਾਨ ਨੇ 1 ਜੂਨ ਦੇ ਬਰਗਾਤੀ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਖਿਲਾਫ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਮੂਹ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਪਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਸ. ਮਾਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਅਨਿਖੜਵੇਂ ਅੰਗ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਮੰਡ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਗਾਤੀ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸ. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਮੰਡ ਨੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਅਪਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੈਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾ ਕਦੇ ਜਾਤ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਕਿਹੜੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਇਹ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਔਰਤ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਜਾਂ ਵਧੀਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਰੂਪਨ ਦਿਓਲ ਬਜਾਜ ਨਾਲ ਬਦਮਜ਼ੀਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜਾਲਮ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਕੇ. ਪੀ. ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਈ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕੁੜੀ ਕੋਤੀਆ ਨਾਲ ਬਦਮਜ਼ੀਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੋਤੇ ਗੁਰਕੀਰਤ ਕੋਟਲੀ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਈਦ ਮੌਕੇ ਕੰਨਿਆ ਦਾਨ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਦੁਬਈ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਚੌਥਾ ਇਫ਼ਤਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸ਼ਾਮਚੁਰਾਸੀ (ਚੁੰਬਰ)- ਗੁਰੂ ਕਿਰਪਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਨਿਆ ਦਾਨ ਸੰਸਥਾ ਰਜਿ.ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬੱਧਣ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਈਦ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਸਮੇਂ ਮੁਸਲਿਮ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਫਰਾਹ ਹਰਬਜ਼ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕਲੀਨਿਕ ਅਜਮਾਨ ਯੂ ਏ ਈ ਵਿਖੇ 300 ਮੁਸਲਿਮ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਛੜੇ ਸਾਥੀ ਬਿੰਦਰ ਸਹਿਜਲ ਬੀਨੋਬਾਲ ਦੀ ਯਾਦ

ਵਿਚ ਇਫ਼ਤਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਹਮਰ ਬਿਨ ਨਾਸਿਰ ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਯੂ ਏ ਈ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਸੰਸਥਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮਰ ਬਿਨ ਨਾਸਿਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗਾਹਟ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਪਾਲ ਮਹੇ, ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲੇਰ, ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਵਿਰਦੀ, ਸਕੱਤਰ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਚੰਦ ਬੰਗੜ, ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ, ਹਰਟਹਿਲ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਇੰਜ. ਜੀਵਨ ਸਰੋਆ, ਸੁਖਦੇਵ ਸੰਧੂ, ਰੋਸ਼ਮ ਲਾਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੇ ਭਾਰਤੀ, ਤੀਰਥ, ਮਦਨ ਹੀਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਸਹਿਯਾਦ, ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ, ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਧਰਮਜੀਤ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਮੀਲ, ਅਰਜ਼ਦ ਆਦਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਗਈ।

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ

32 ਸਾਲਾ, ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, 6 ਫੁੱਟ ਲੰਬੇ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣੇਕਾਰ, ਬੀ. ਐਸ. ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੜਕੇ ਲਈ ਉਚੀ, ਲੰਮੀ, ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ, ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਪੜ੍ਹਨ ਆਈ ਲੜਕੀ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ, ਫੋਨੋ ਤੇ ਬਾਇਓਡਾਟਾ ਭੇਜਣ ਲਈ (559)- 375-4691 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ

ਹਾਸ਼ਮ ਫਤਿਹ ਨਸੀਬ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਮਤ ਯਾਰ ਬਣਾਈ।" ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਮਿਹਨਤੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਮਾਸਟਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਉਪਰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਚ ਚੁੱਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਇਤਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਆਸਤੀ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਭਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੰਦਰਾਲਾ ਵੀਡਸਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪਿਤਾ ਸੁ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ 13 ਜੂਨ 1958 ਨੂੰ ਗਰੀਬ

ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਐਡਹਾਕ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੇਟ ਪਾਲਣ ਲਈ ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ 'ਸਟੂਡੈਂਟ ਟੇਲਰ' ਦੇ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ ਲਈ। ਪਰ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਉਸਦੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਅੱਡਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਬਤੌਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਲਿਖਣ ਦੀ ਚੇਟਕ ਲੱਗ ਗਈ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ ਖਬਰਾਂ ਲਿਖਦਿਆਂ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਉਠਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਤੇ ਝਰੀਟ ਕੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜੀਤ ਚ ਛਪੇ ਲੇਖ 'ਡਰਾਇੰਗ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ,' ਅਤੇ 'ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ' ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਕਲਮ ਅਜਿਹੀ ਆਈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਜੀਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ, ਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ, ਅੱਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਆਕਾਲੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਗਰਣ, ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਆਸ਼ਿਆਨਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਚ ਛਪਦੇ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ', ਦਾ ਟਾਇਮਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਇੰਡੋ ਕੈਨੇਡੀਅਨ, ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ, ਪੰਜਾਬ ਟਾਇਮਜ਼, ਸ਼ਾਨ-ਏ-ਪੰਜਾਬ, ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪੱਖਤੀਆਂ, ਨਿਰੰਤਰ ਸੋਚ,

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ 91-97797-08257

30 ਅਪ੍ਰੈਲ 1997 ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਰੈਗੂਲਰ ਡਰਾਇੰਗ ਅਧਿਆਪਕ ਸਹਸ ਉਲਾਣਾ (ਪਟਿਆਲਾ) ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਾਖਰਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਵਰਕਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਾਬੰਦ, ਮਿਹਨਤੀ, ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਵਾਦੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰੇ ਹਨ। ਉਹ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਵਜੋਂ ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਵੀ ਜੋਬ ਚੋਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤਨ ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ ਸੀ। ਸਸਸਸ ਮਾਝੀ (ਸੰਗਰੂਰ) ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬੋਰਡਰੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਣਖੋਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੰਗੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵਣ ਸਾਥਣ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਖੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਚ ਬੇਦਾਗ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਕੇ 30 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਅੱਲੜ੍ਹ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਾਂਗ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਮਸਤ ਚਾਲੇ ਚਲਦੀ ਰਹੇ।

ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਅਵਾਰਡ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਅਤੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਖੰਨਾ (ਬਿਊਰੋ)- ਮਿਤੀ 17 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਖੰਨਾ ਖਮਾਣੇ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਸੇਹ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸੇਹ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓ, ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਥਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਨੂੰ ਬੇਖੋਫ ਕਥਾ ਨਾਲ ਹੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅੱਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆਂ ਹੈ। ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਲਿਖੀਆਂ 10 ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਸਤਾਰ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦੀ ਮੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਨਿਰਬਾਹ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਛਪ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 2 ਕਿਤਾਬਾਂ ਗੁਰਮਤ ਮੋਤੀ ਭਾਗ 3 ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਲੇਖ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਛਪਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਨਗੀਆਂ।

'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' 'ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼'
 ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ: www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਚਾਹ-ਮਿਲਣੀ ਉਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ

ਆਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)- ਕੁਝ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਨੀਤੀ ਬੜੀ ਉਚੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਬੂਟੇ ਪਏ ਜਾਂ ਨਾ ਪਏ ਪਰ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਜਿੰਜਣ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਹੈ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਜੋ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ।

ਬੀਤੇ ਦੋ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਚਾਹ ਮਿਲਣੀ ਸ. ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਸ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਾ ਹੋਰਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ

ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿਆਸਤ ਦਾਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਣ ਤਾਂ

ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਇਕ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਸਾ-ਸੁਥਰਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਗੰਧਲੇਪਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸ. ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਲੰਟੀਅਰਜ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾਈ। ਸੰਖੇਪ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਹੋਰਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਚ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਚਾਹ ਮਿਲਣੀ ਉਤੇ ਸ. ਬਖਸ਼ੀ ਤੋਂ

ਬਖਸ਼ੀ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਮਾਹੌਲੇ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸੈਟ ਹੋ ਰਹੇ

ਇਲਾਵਾ, ਸ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਾ, ਸ. ਮੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ. ਅਮਨ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਸ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੋਹੀ, ਸ. ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ।

ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਮੰਦਰ 'ਚ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਭੜਕਿਆ ਭਾਈਚਾਰਾ

ਪਟਿਆਲਾ- ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਾਤਾ ਮਹਾਂਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਮੰਦਰ 'ਚ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਮਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੂ ਸਰੋਥਿਆ ਸੰਮਤੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਿੰਦੂ ਤਖਤ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਇਯ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕਰਕੇ ਰੱਬ ਯਾਤਰਾ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਮਾਤਾ ਮਹਾਂਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਵਾਲਮੀਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਵਾਲਮੀਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਲਾਹੌਰੀ ਗੇਟ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਮੀਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਐਸ. ਸੀ. ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਜਥੇਬ-

ੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ

ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਲਮੀਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਰਚਨਾ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਅਲੱਗ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਤਾ ਦੇ ਮੰਦਰ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ, ਬੱਕਰਿਆਂ ਦਾ, ਮੁਰਗਿਆਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੇਗੀ।

ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਮਾਤਾ ਮਹਾਂਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਾਲਮੀਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਵਾਲਮੀਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਸ. ਸੀ. ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੋਨੂੰ ਸੰਗਰ, ਐਸ. ਸੀ./ਬੀ. ਸੀ. ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ, ਲਾਹੌਰੀ ਗੇਟ ਵਾਲਮੀਕ ਧਰਮ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਰ ਜਤਿੰਦਰ ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਦਿ ਧਰਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਾਂਮੰਤਰੀ ਵੀਰ ਲਵਲੀ ਅਛੂਤ, ਭਾਰਤੀ ਵਾਲਮੀਕ ਧਰਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਰ ਅਰੁਣ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਲਿੰਗਟਨ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਅਤੇ ਜੂਨ-84 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ

ਆਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)- ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਲਿੰਗਟਨ ਵਿਖੇ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ ਅਤੇ ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ-ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਠ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਉਪਰੰਤ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵੀਰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਨੇ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਂਝ ਵੀ ਪਾਈ। ਅੱਜ ਦੇ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਜੁੜੀਆਂ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਦਲਿਤ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਪਟਨਾ- ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਧਰਮ ਸੰਗਠਨ, ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਭਿਨੰਦਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚਮਾਰ ਜਾਤੀ ਛੱਡ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਵਰਣ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਵੱਡੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਦਲਿਤ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਵਰਣ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰਵਜਾਂ ਤੋਂ ਹਰਜੀਨ, ਦਲਿਤ, ਚਮਰਵਾ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਸਵਰਣ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸਵਰਣ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ
Email: mkaur@farmersagent.com

FARMERS INSURANCE

Auto, Home, Business, Commercial, Rental, Workecomp, Life, Health etc.

Manjit Kaur Insurance Agency

Cell: 916-412-5222
Tel: 916-550-0318
Fax: 916-891-5109

7651 Daly Ave, Suite Sacramento CA 95842

COVERED CALIFORNIA

Buying, Selling any Kind of Real Estate or just need friendly advice call

DALVIR 'DIL' NIJJAR

916-628-2210

Dil.realtor@gmail.com

Realtor,
Lic # 01418648

2081 Arena Blvd. @ 100 Sacramento CA 95835

A & S

Auto Repair & Services

Specializing in Brakes & Axles

10% of any repair of \$75.00 or More

Free Tire Rotation and Brake Inspection with purchase of Oil Service for most cars

Diagnose check Engine light pre-buyers inspection tune-ups and more

Dealer Recommended Service Shocks/Struts A/C Services

9:00 AM to 6:00 PM Mon-Sat

Ph: 916-238-4431

649 W. Elkhorn Blvd. Suite B2 Rio Linda, CA 95673

Amarjit Sandhu

ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਕਿਤਾਬ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਭੇਂਟ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ- ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਲੇਖਕ ਜਸਵੀਰ ਸਰਮਾ ਦੱਦਾਹੂਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਚੌਥੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅੱਜ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਈਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੌਥੀ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਸਰ ਚੁੱਕੇ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ 36 ਲੇਖ, ਕੁਝ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਚੌਕੇ, ਦੋਹੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੈਂਤੀ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਤੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ

ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕ ਸਾਡੀ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਇਕ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਸੈਕਟਰੀ ਰੈਡ ਕਰਾਸ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਲਾਇਨਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਅਤੇ ਲਾਇਨਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਸਵੀਰ ਸਰਮਾ ਦੱਦਾਹੂਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨੇ ਬਹੁਤੇ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਗਿਆਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਤਹੱਈਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹਕੀਕੀ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਦੱਦਾਹੂਰ ਇਕ ਡਰਾਈਵਰੀ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ।

ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

ਜਲੰਧਰ- 'ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਈਅਦ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਲ ਚੌਕ ਸ਼ੀਨਗਰ ਸਥਿਤ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਮਲੇ ਸਮੇਤ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਡਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰੀ ਕੋਫ਼ੜ, ਕਾਮਰੇਡ ਜਗਰੂਪ, ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ ਕੰਗਣੀਵਾਲ ਨੇ ਅੱਜ ਸਥਾਨਕ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ 'ਚ ਸ਼ੋਕ ਸਭਾ ਕਰਕੇ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਦਬੋਲਕਰ, ਡਾ. ਕਲਬੁਰਗੀ, ਡਾ. ਗੌਰੀ ਲੰਕੇਸ਼ ਉਪਰੰਤ ਸੁਜਾਤ ਬੁਖਾਰੀ ਦਾ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਕਤਲ, ਰਵੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰਾਣਾ ਆਯੂਬ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਨਿਰੰਤਰ ਧਮਕੀਆਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ-ਦੋਖੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਰਖੇਲ ਹਕੂਮਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਤਲੀ ਗਰੋਹਾਂ ਦਾ ਯਾਰਾਨਾ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰ ਝਪਟਣ ਲਈ ਹਰ ਕੋਝਾ ਹੱਥ ਕੰਡਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ਪਸੰਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਉਸਾਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

- ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਕਨਵੀਨਰ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿੰਗ
91-94170 76735

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਫਾਰਮ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ

ਅਲਾਵਲਪੁਰ- ਪੰਜਾਬ ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਂਡ ਅਦਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਸਕੀਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 3000 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 704000 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੋਸਟਲ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਤੁਰਸੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਰੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਫਾਰਮ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੱਲ ਖੁਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਪਰਸਥਿਤੀ ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਹ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਹੁਣ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਂਡ ਅਦਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਵੈਲਫੇਅਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਅਜਿਹਾ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ

ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ।
- ਮਦਨ ਬੰਗੜ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੰਦੌਰ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਕ ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸ਼ਸਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਸਤਕਾਰੀ ਸਕੂਲ (ਕਾਰਖਾਨਾ) ਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਪਹਿਲੀ ਬੇਟਮਾਂ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਘੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲੀ ਵਾਲਿਆਂ

ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜਲ ਦੇ ਲੈਂਟਰ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸਮੇਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕਰਮੂਵਾਲਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮੱਦਦ ਲਈ ਵਚਨਬਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਸਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖਾਂ ਪਾਸੋਂ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਹੀਦ ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਤੱਲੁਣ ਵਿਖੇ ਸਹੀਦੀ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਚ ਹਲਕਾ ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਟੀਨੂੰ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਜੀਤ ਬਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਡਾ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ) ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਸ.ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਜੋਗੀ ਤੱਲੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਜਪਾ ਮੰਡਲ ਪਤਾਰਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਮੂਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਲਖਨਊ (ਬਿਊਰੋ) ਬੀਤੀ 17 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਮਾਰਕ ਗੋਮਤੀ ਨਗਰ ਲਖਨਊ (ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਕੋਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਮਰਥਕ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਜਨਜਾਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੈਦਲ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਮਰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ।

ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬੰਗਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਲਾਇੰਸ ਕਲੱਬ ਫਗਵਾੜਾ ਸਮਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਫਗਵਾੜਾ (ਰੱਤੂ)- ਲਾਇੰਸ ਕਲੱਬ ਫਗਵਾੜਾ ਸਮਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕ 321-ਡੀ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਕਲੱਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਾਇੰਸ ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬੰਗਾ ਨੂੰ ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ 2018-19 ਲਈ ਕਲੱਬ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁੱਚਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰੀ, ਨਸੀਬ ਚੰਦ ਨੂੰ

ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਪਾਲ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਪੀਆਰਓ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲੱਬ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਹਿਨਾ ਕੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

‘ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ’ ‘ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼’
ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ:
www.deshdoaba.com, www.ambedkartimes.com

Seminar in Faridkot: Save Water – Save life

Faridkot- Bhai Ghanaiya Cancer Roko Sewa Society (Regd.), Faridkot (Punjab) organized state seminar on the water pollution problems and solutions in Punjab on June 18, 2018 at Officers Club, Faridkot City. Mr. Kultar Singh Sandwa welcomed the dignitaries and participants from all over Punjab. Sant Balbir Singh Sacheewal presided over the seminar proceedings.

He also laid emphasis on proper policy by the government to look into the whole crisis and its viable solution. Mr. Jaspreet Singh, Deputy Director (Youth Services) touched upon small steps being taken to improve upon the health of environment at

the grassroots.

Dr. Ronki Ram, Political Analyst (Panjab University Chandigarh), talked about the impact of water pollution on the health, economy and its political implications. He called upon all political parties to stop doing politics on this serious issue concerning all across Punjab can be saved from turning into a desert and land of diseases.

Dr. Pyare Lal Garg, former Registrar, told how some business houses have been exploiting the innocent public while making water crisis and pollution their business cliché.

Dr J. S. Cheema of Punjab Manch spoke on the wider implications of water pollution and its serious implications for the health and economy of the state. Sant Sacheewal shared his grass-root model of purification of sewerage water being unleashed into sacred rivers of Punjab.

He asked people of the state to be cautious of the political gimmicks played by different political parties and exhorted them to stand up for coming forward to save water and ecology of Punjab. He also stressed on the urgent need of harvesting rainwater and how to do the same. Giani Harpeet Singh, Jathedar of Takhat Damdama Sahib, advised

people to come forward in a big way to plant sapling and be wiser in using water and be aware of water purification devices. He said there is no comparison between natural and mechanically purified water. While concluding the seminar, Gurpreet Singh Chandbaja, president of the society thanks the dignitaries and all participants. A resolution was also passed unanimously for tackling the water pollution crisis.

Prem K. Chumber Editor-In-Chief
www.ambedkartimws.com
 001-916-947-8920
<https://www.facebook.com/Desh-Doaba-Weekly-Newspaper>

ਫੁੱਟਬਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਜੇਤੂ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਰਹੇ

ਦੁਨੀਆਂ ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਬੱਤੀ ਮੁਲਕ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1930 ਵਿੱਚ ਉਰੂਗਵੇ ਦੇਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਉਰੂਗਵੇ ਦੇਸ ਨੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ 4-2 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਸੀ ਸੰਨ 1934 ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਇਟਲੀ ਨੇ ਜੁਗੋਸਲੋਵਾਕੀਆ ਨੂੰ 2-1 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਜਿੱਤਿਆ ਤੀਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ 1938 ਵਿੱਚ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਇਸ ਕੱਪ ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਨੇ ਹੰਗਰੀ ਨੂੰ 4-2 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ। ਭੜਕ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ 1942 ਅਤੇ 1946 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਨਹੀਂ ਖੇਡੇ ਗਏ ਫਿਰ 1950 ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਚ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਰੂਗਵੇ ਨੇ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਚ 2-1 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਨ 1954 ਚ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਚ ਜਰਮਨੀ ਨੇ

ਹੰਗਰੀ ਨੂੰ 3-2 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ ਸੰਨ 1958 ਵਿੱਚ ਸਵੀਡਨ ਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਚ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਨੇ 5-2 ਨਾਲ ਹੰਗਰੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ ਸੰਨ 1962 ਵਿੱਚ ਚਿੱਲੀ ਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਚ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਨੇ 3-1 ਨਾਲ ਜੁਗੋ ਸਲੋਵਾਕੀਆ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ। ਸੰਨ 1966 ਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚ ਖੇਡੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੌਰਾਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ 4-2 ਨਾਲ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਕੱਪ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਨ 1970 ਵਿੱਚ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਖੇ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਚ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਨੇ 4-1 ਨਾਲ ਇਟਲੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਫੁੱਟਬਾਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਸੰਨ 1974 ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਜਰਮਨੀ ਨੇ 2-1 ਨਾਲ ਹਾਲੈਂਡ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਕੱਪ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਨ 1978 ਵਿੱਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਵਿੱਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ

ਕੱਪ ਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ 3-1 ਨਾਲ ਹਾਲੈਂਡ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ। 1982 ਚ ਸਪੇਨ ਚ ਖੇਡੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਨੇ 3-1 ਨਾਲ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਕੱਪ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ। ਸੰਨ 1986 ਚ ਖੇਡੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ 3-2 ਨਾਲ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ 1990 ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਚ ਜਰਮਨੀ ਨੇ 1-0 ਨਾਲ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ 1994 ਚ ਯੂਐੱਸਏ ਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਚ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਨੇ 3-2 ਨਾਲ ਇਟਲੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ 1998 ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਚ ਫਰਾਂਸ ਨੇ 3-0 ਨਾਲ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ ਸੰਨ 2002 ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ

ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਸਾਊਥ ਕੋਰੀਆ ਵਿੱਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਨੇ 2-0 ਨਾਲ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਕੱਪ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ 2006 ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਚ ਖੇਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਫੁੱਟਬਾਲ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਲੰਟੀਆਂ ਚ 5-3 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਇਟਲੀ ਨੇ ਕੱਪ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ 2010 ਚ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਚ ਖੇਡੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਵਿੱਚ ਸਪੇਨ ਨੇ 1-0 ਨਾਲ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ 2014 ਵਿੱਚ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਨੇ 1-0 ਨਾਲ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 2018 ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ 2022 ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਕਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
 - ਮਦਨ ਬੰਗੜ (91-95015-75511)

ਬੇਟੀ ਜੈਸਮੀਨ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ

ਬੇਟੀ ਜੈਸਮੀਨ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨਾਲ

ਜੈਸਮੀਨ ਆਪਣੇ ਦਾਦੀ ਜੀ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਭੂਆ ਅਤੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਨਾਲ

"ਅਦਾਰਾ "ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ" ਵਲੋਂ, ਸਵਰਗੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੋਤੀ ਜੈਸਮੀਨ ਸਪੁੱਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੇਵ ਰਾਮ ਦੇ 5ਵਾਂ ਗਰੇਡ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਤੇ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬੇਟੀ ਜਸਮੀਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਬਖਸ਼ੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਬਖਸ਼ੇ! - ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

ਡਾਕਟਰ ਹਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ

"ਅਦਾਰਾ "ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ" ਵਲੋਂ, ਸਰਦਾਰਨੀ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ 'ਖੁਸਬੂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ) ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬੇਟੇ ਹਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ (ਐਮ ਡੀ) ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਮਿਲਣ ਤੇ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਡਾਕਟਰ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਬਖਸ਼ੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਬਖਸ਼ੇ! -ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

ਡਾਕਟਰ ਰੰਧਾਵਾ

ਅਦਾਰਾ "ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ" ਵਲੋਂ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਬਰੀਕੇ (ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ) ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬੇਟੀ ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆੱਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਸੈਂਟਾ ਕਰੂਜ਼ ਤੋਂ ਮੈਜਰ ਇਨ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਹੋਣ ਤੇ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਬਖਸ਼ੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੇ! ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਤੇ ਵਧਾਈਆਂ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸੁੱਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ!

ਅਦਾਰਾ "ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ" ਵਲੋਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੋਣ ਤੇ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ। ਇਥੇ ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪੈਮ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਚਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਅਰਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਰੂਪੀ ਨੇ 2011 ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਧੀ ਰਾਜ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ, ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਤੇਜ ਨੇ 2017 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸਾਲ 2018 'ਚ ਸਿਰਤਾਜ ਨੇ ਅਵੱਲ ਰਹਿ ਕੇ ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਬਖਸ਼ੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਬਖਸ਼ੇ! - ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

ਅਦਾਰਾ "ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ" ਵਲੋਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੋਣ ਤੇ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ। ਇਥੇ ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪੈਮ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਚਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਅਰਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਰੂਪੀ ਨੇ 2011 ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਧੀ ਰਾਜ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ, ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਤੇਜ ਨੇ 2017 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸਾਲ 2018 'ਚ ਸਿਰਤਾਜ ਨੇ ਅਵੱਲ ਰਹਿ ਕੇ ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਬਖਸ਼ੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਬਖਸ਼ੇ! - ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

Mrs & Mr. Darshan Singh Grewal with their son

ਅਦਾਰਾ "ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ" ਵਲੋਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੋਣ ਤੇ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ। ਇਥੇ ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪੈਮ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਚਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਅਰਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਰੂਪੀ ਨੇ 2011 ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਧੀ ਰਾਜ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ, ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਤੇਜ ਨੇ 2017 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸਾਲ 2018 'ਚ ਸਿਰਤਾਜ ਨੇ ਅਵੱਲ ਰਹਿ ਕੇ ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਬਖਸ਼ੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਬਖਸ਼ੇ! - ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

ਹਰਿ

ਜੈ ਭੀਮ

ਜੈ ਭਾਰਤ

ਸੋਹੰ

ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ
ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਫੇਸਬੁੱਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਇਨ ਦਾ ਵਰਲਡ ਵਲੋਂ

ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਆਫ ਨਿਊਯਾਰਕ

61-01, Broadway, Woodside, New York- 11377 ਵਿਖੇ

24 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ 108 ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ
ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਸਰਵਨ ਦਾਸ ਜੀ
ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ

ਸ਼ਹੀਦ
ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਜੀ

ਸ਼ਹੀਦ
ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੀ

ਸ਼ਹੀਦ
ਸ੍ਰੀ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ਼ਹੀਦ
ਸ੍ਰੀ ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਜੀ

ਸ਼ਹੀਦ
ਸ੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਬੋਝੀ ਜੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਆਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ- 22 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ
ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ- 24 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ

ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ
ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ

ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ
ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ
ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣਗੇ।

ਦਫ਼ਤਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ

ਸੂਬੇਦਾਰ ਖੁਸ਼ੀਆ ਸਿੰਘ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ (347-447-8624)
ਪਰਮਜੀਤ ਕਮਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ (646 331-1206)
(ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ)
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ (929-310-5044)
(ਮੈਂਬਰ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਫੇਸਬੁੱਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਇਨ ਦਾ ਵਰਲਡ)

SHRI GURU RAVIDASS TEMPLE
OF NEW YORK

61-01 Broadway
Woodside, New York 11377

Phone+1 929-462-0108

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ, ਸੈਲਮਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ 22, 23 ਅਤੇ 24 ਜੂਨ 2018 ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸੈਲਮਾ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ 22 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਆਰੰਭ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ 24 ਜੂਨ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਰਾਗੀ, ਵਾਡੀ ਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ। ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦੇਵ ਰਾਜ ਸਿੰਘ (559-916-6202) ਜਾਂ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ (550-285-1288) ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੀ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ: ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ (ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਫੋਨ: 559-891-8286
2650 Blaine Avenue Selma (CA) 93662

SUNSHINE AUTO CARE INC.

DBA

PHILLIPS AUTO CARE

Auto Services:

- ★ Oil Change Services
- ★ Factory Scheduled Maintenance
- ★ Transmission Repair / Replacement
- ★ 4WD Repairs Clutch Replacement
- ★ Power Door Lock & Windows Repairs
- ★ Electrical / Battery Service & Repair
- ★ Engine Diagnostic Service
- ★ Air Conditioning Service & Repair
- ★ Cooling System Service & Repair
- ★ Major Engine Repair
- ★ Brake Repairs
- ★ And Much More...

Trucks & Trailers Services:

- ★ DPF Filter Cleaning
- ★ Clutch
- ★ Transmission
- ★ New / Use Tires
- ★ Oil changes
- ★ Wheel Balancing
- ★ Truck & Trailer Repair
- ★ All Major & Minor Repairs
- ★ We Do Aluminium Welding
- ★ Computer Check
- ★ Differential
- ★ Inspections
- ★ Van/Reefer Work

ਅਸੀਂ ਕਸਟਮਰ ਨੂੰ 'ਮਿਕ ਅਪ' ਅਤੇ ਡਰੋਪ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ

hablamos español

We Speak English, Spanish & Punjabi

We Provide Towing & 24/7 Mobile Road Services For All Autos, Trucks & Trailers

Open Monday to Saturday

ACCEPTED HERE

We Provide All Autos, Trucks & Trailers Repair

Contact: Deep Suman: (408) 561-1846, (209) 239-1551 (24/7 Available)

Address: 1003 Moffat Blvd, Manteca CA 95336

ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸਵਾਰਥ ਅਤੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਉਹ ਜਜ਼ਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਿਆਂ ਆਨੰਦ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਸੀਸ ਵੀ। ਆਨੰਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜੋ ਮਿਥਿਆ ਸੀ, ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਦੀ ਵੀ ਅਤੇ ਬਦਤਰ ਵੀ। ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾ ਪਕੇਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਕੰਮ ਵੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੇ। ਇਹ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਗੰਧੀ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਭਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ (ਹਲਕੇ) 'ਤੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧੜੇਬੰਦੀ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਜ਼ੋਰ-ਅਜ਼ਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹੋਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਿਸ ਇੱਕ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਨਿਰਮਲਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ, ਉਹ ਹੁੰਦੀ-ਹੁੰਦੀ ਹਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ।

ਜਿਹੜਾ ਨੇਤਾ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਉਚਾਈ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਖੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਰਥ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਕਦੇ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ

ਸਕਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ ਕਦੇ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਨਾਲ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਖਾਤਰ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਖੜੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੁਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਮੋਹ-ਭਰਿਆ ਅਸਰ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਵੈਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਰੋਧ ਆਪਸੀ ਵੈਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜੇ ਬਗ਼ੈਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਸ ਵੈਰ ਦਾ ਅਸਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਫਿਰ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਖੜਿਆਂ ਵੈਰ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਤੀਰ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਛੱਡਣੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਉੱਚੇ ਝੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੇਰਣਾ ਵੀ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਮਾਰ-ਧਾੜ, ਝਗੜੇ-ਝੇੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਨੇਤਾ ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਵੈਰ ਦਾ ਫਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝਣਾ।

ਜਿਹੜਾ ਰਾਹ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਰੁਤਬਾ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ਲਈ ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਭਾਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਜਾਤ ਦੁਆਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਨੇਤਾ ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ

ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪ ਹੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕਣ।

ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਕੇ ਵੈਰ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਮੱਲੀ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ। ਵੈਰ (ਦੁਸ਼ਮਣੀ) ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜੋ ਇੱਜ਼ਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਹ ਸਵਾਰਥੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਭੈੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ।

ਭੈੜੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਸਮਝਦਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੇਤਾ, ਰਹਿਬਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ ਹੋਣ। ਲੋਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵੈਰ ਨੂੰ ਵੀ। ਲੋਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਕਰਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਵੈਰ ਨਾ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਹੀ ਰਹੇ।

ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵੈਰ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣ ਤੱਕ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਇਲਾਕੇ, ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਨੇਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਗੁੱਟ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ, ਸੂਬੇ ਦਾ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਣ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪਾਲੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਵੈਰ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰਨੀ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ।

ਅਚਾਰੀਆ ਓਸ਼ੇ ਦੀ ਸੁਣੀਏ

ਅਚਾਰੀਆ ਰਜਨੀਸ਼ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾੜੇ

ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਕਦੇ ਮਿਲੇਗੀ? ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਵਾਲ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬੇਸਮਝ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੁੱਟਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਉਹ ਕਿਵੇਂ, ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ? ਓ ਸ਼ੋ-

ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ (ਅੰਗ-ਸੰਗ)
98141-13338

ਨੇ ਕਿਹਾ : ਪਰੋਹਿਤ ਚੂਸਣਗੇ, ਮੌਲਾਨਾ ਚੂਸਣਗੇ, ਭਾਈ ਚੂਸਣਗੇ, ਰਾਜਨੇਤਾ ਚੂਸਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਗੋਗੇ, ਲੁੱਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹੋਗੇ। ਕਿਸ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ, ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਝੰਡੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਲੁੱਟ ਲੈਣ, ਲੁੱਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਸਮਝਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਲਤੀਫ਼ੇ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੋਹਰਾ

ਨੇਤਾ : ਸਾਡਾ ਵਾਅਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਖਾਲੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਲੱਖ ਭਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਵੋਟਰ : ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਜੁਮਲਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਖੋਗੇ?

ਨੇਤਾ : ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਜੁਮਲਾ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜੁਮਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ 15 ਲੱਖ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹੀ ਵੀਹ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਵੋਟਰ : ਗੱਲ ਕੁਝ ਜਚਦੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ, ਕੀ ਝੂਠ ਨਹੀਂ?

ਨੇਤਾ : ਵੋਟ ਪਾ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਲੰਘੋ ਤਾਂ ਤੂੰ ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਆਖੀ।

ਗੱਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ

ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ (ਅੰਗ-ਸੰਗ)

ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਤੁਰੇ ਤਾਂ ਤਪਸ਼ ਦੀ ਮਾਰੋਮਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਰੰਗ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਹੀ ਜ਼ੋਰ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਚ ਗਰਮੀ ਵੀ ਸੀ ਹੁੰਮਸ ਵੀ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਰਫ ਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਲੱਗਾ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਬੁਝ ਹੀ ਬੁਝ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਏ. ਸੀ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਫਲਾਈਟ ਸ਼ੀਨਗਰ ਤੋਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮੁੜ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸ਼ੀਨਗਰ ਵੱਲ ਉਡਾਰੀ ਭਰ ਲਈ। ਕੱਝ ਇੱਕ ਤਾਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਖਦਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਇਦ ਹਾਲਤ ਚੰਗੇ ਨਾ ਹੋਣ ਪਰ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੌਸਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸਾਥ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਉਸਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਡਰ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਪਾਈਸ ਜੈੱਟ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਇਆ। ਠੰਢ ਦਾ ਆਨੰਦ ਆਇਆ। ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਦਸ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਸ਼ੀਨਗਰ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰੇ ਤਾਂ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਏ.ਸੀ ਦਾ ਚੌਤਰਫੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਮਾਨਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਹੋਟਲ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਟੈਕਸੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਟੈਕਸੀ ਚਾਲਕ ਨੇ ਗੱਲ ਛੇੜਦਿਆਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪੰਗਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅਮਨ-ਚੈਨ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕੀਏ। ਇਹ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਹਵਾ ਚੱਲ ਪਈ। ਉਹ ਪੀ. ਡੀ. ਪੀ. ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਾਰ-ਟੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਬੋਲਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਚੱਲਦੀ ਚੱਲਦੀ ਗੱਲ ਅਤਿਵਾਦ ਵੱਲ ਤੁਰੀ ਤਾਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੁਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਗੋਲੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ, ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਵੀ।

ਸ਼ੀਨਗਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਘੁੰਮੇ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਫੌਜ ਰਫਲਾਂ ਸਮੇਤ ਥਾਂ ਥਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਖਤਰਾ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਜੇ ਟਲਿਆ ਨਹੀਂ। ਸੋਨਮਰਗ, ਗੁਲਮਰਗ ਅਤੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵੀ ਘੁੰਮੇ ਪਰ ਇੱਥੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਤਿਵਾਦ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਡੱਲ ਲੋਕ ਨੇੜੇ ਨਿਸ਼ਾਤ ਬਾਗ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਚੋਣਕ ਘਟ ਗਈ, ਫੇਰ ਵੀ ਲੋਕ ਰੁਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੋਪੀਆ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ

ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਵੀ ਗੜਬੜ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਹਾਤ (ਪੇਂਡੂ) ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਵੀ। ਪੱਥਰਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਾਕੀ ਨਾਲ ਖਹਿ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਦ ਵੀ ਮੌਕਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦੇ। ਗਰੀਬ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦਾ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਚਲਾਉਂਦੇ - ਖੱਚਰਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ, ਟੈਕਸੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹਰੇਕ ਦਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਿਹਨਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾ ਹੀ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭੱਜਦੇ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਦੋ ਪੱਤਰਕਾਰ ਡਲ ਝੀਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਮਿਲ ਪਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਦੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ, ਬੋਪੀਆ 'ਚ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀਰ ਦੀ ਗਲੀ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਏਧਰ ਵੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਆ ਵੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰਦੇ ਨਹੀਂ।

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹਨ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਡਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਹਿਫਾਜ਼ਤੀ ਪਰਬੰਧ ਵੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਲੋਂ ਬੱਲੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੇ। ਉਹ ਘੁਸਮੁਸ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੋਸਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਗੁੱਸੇ ਭਰਿਆ ਉਲਾਹਮਾਂ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਜਵਾਨ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ

ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਔਖਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਫੈਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਚੌਕ ਅੰਦਰ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਹੀ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਨਾਵਾਂ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ 'ਚ ਕਦੇ

ਸੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਆਮ ਦੇਖਣ 'ਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ, ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਭਤਕਾਹਟ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਹਸਰ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅਠਾਰਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਚੱਲਣ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਚੰਗੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵੇਲੇ ਟੋਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਵੇਂ ਬਹੁਤਾ ਚੌਲਾ-ਚੌਪਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼-ਮਰਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਏਨੇ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਵਿਹਲ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਲੜਨ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਘਟ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਜਾਨਾਂ

ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਤਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਲਾਨੀ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਏ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੀਕਾਰਡ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਣਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਡੱਲ ਝੀਲ 'ਚ ਸ਼ਿਕਾਰੇ ਘੁੰਮਦੇ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦੇ। ਨਿਸ਼ਾਤ ਬਾਗ, ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ, ਚਸ਼ਮੇ ਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਪਰੀ ਬਾਗ ਵਿੱਚ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਰੋਣਕ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਠੰਢਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੰਦਨਵਾੜੀ ਤੱਕ ਘੁੰਮਣ ਤੋਂ ਨਾ ਰੁਕੇ। ਠੰਢ ਉਡੀਕਦੇ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਜੰਨਤ (ਸਵਰਗ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈ ਵੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਹੌਲ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵਾਰਤਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਫੈਲੇ ਸਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਚੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅਮਨ ਵੀ। ਜੇ ਅਤਿਵਾਦ ਹੈ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ ਔਖਿਆਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕਿਧਰੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਨਹੀਂ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਅਵਾਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਣ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਵਸਦੇ ਸਵਰਗ ਵਰਗੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਬਣਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ।

ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਤੋਹਮਤਾਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਲਵੱਕੜੀਆਂ ਪਾਣ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰਨ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਛਤਾਉਣ ਵੀ, ਮਾਫੀ ਵੀ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਨਿਖਾਰ ਦੇਣ। ਦੋਹਾਂ 'ਚ ਸੁਲਹ-ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੋਵੇਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਨ।

ਲਤੀਫ਼ੇ ਦਾ ਚਿਹਰਾ-ਮੋਹਰਾ

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਈ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਸੁਰਾਬੰਬਦੀ ਤੋਂ ਟੋਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਔਖੇ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਕਵੀ ਨੇ ਭਰੀ ਮਹਿਫਲ 'ਚ ਇਹ ਸ਼ੋਅਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬੋਲਿਆ : ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਨੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਕਿਉਂ ਕਰਨ ਇਹ ਰੋਜ਼ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਵਗਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸ਼ਾਮ ਪਿਆਸੇ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਉੱਠਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਹੋਟਲ ਦਾ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ ਦੱਸ ਦਿਉ ਉੱਥੇ ਬੋਤਲ ਨਦੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੀਪਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਆਓ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰੀਏ

ਸਰ ਹੋ ਸਕੇ ਤੋਂ ਅਬ ਕੋਈ ਸ਼ਮਾ ਜਲਾਈਏ, ਕਿ ਦੋਰੇ ਸਿਆਸਤ ਕਾ ਅੰਧੇਰਾ ਮਿਟਾਈਏ। ਬਸ ਕੀਜੀਏ ਔਰ ਆਕਾਸ਼ ਸੇ ਨਾਹਰੇ ਉਛਾਲਨਾ, ਜੇ ਜੰਗ ਹੈ ਜੰਗ ਮੇਂ ਤਾਕਤ ਜੁਟਾਈਏ,

ਸੁਆਮੀ ਅਗਨੇਬੋਸ ਜੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੁਮਲੇਬਾਜ਼ ਲੀਡਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਡੀਗਰੀ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਝੂਠ ਝੂਠਾਨ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਸਰਕਾਰ ਬੋਲੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਚਾਈ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਕਰਜ਼ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀਪਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਗਜ਼ਨੀ ਅਤੇ ਗੋਰੀ ਵਰਗੇ ਲੂਟੇਰੇ ਬਣ ਗਏ ਜਿਵੇਂਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ 176 ਅਰਬ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਚੁਨਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ 368000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਹੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 61201 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਾਗਲ ਅਤੇ ਰੋਗੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਵਾ ਵੀ ਖਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਲੜਕਾ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘੁੰਮਣੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਤੂਫਾਨ ਆਇਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੁੱਤੇ-ਬਿੱਲੀਆਂ ਦਰਖਤਾਂ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਕਿੰਨੀ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕੁੱਤੇ ਬਿੱਲੀਆਂ ਦਰਖਤਾਂ ਉਪਰ? ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਇਕ ਮੰਚ ਉਪਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਘਬਰਾਹਟ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀ ਨਾ ਜਾਂਦੀ ਲੱਗੇ। ਬਨਾਰਸ, ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਛਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਦੁੱਧ ਪੀਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਪਿਸ਼ਾਬ ਪੀਣਾ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਪਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 27 ਲੱਖ ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਔਰਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇੰਨੀ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਬੱਚੀਆਂ ਸਮੇਤ ਭੁੱਖੇਭਾਣੇ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਲੰਮੀਆਂ ਪੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਆਪਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਰੀਆਂ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ। ਕਿਸਾਨ ਅਲੱਗ ਦੁਖੀ, ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਾ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਹੜਤਾਲ ਉਪਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ 65 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਦੇ ਪੇਪਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੱਤਰੇਤ ਲਈ 18 ਚਪਤਾਸੀ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ 12453 ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਆਈਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 129 ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੀ ਸਨ। ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ

ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਬਹਿਕਾਵੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ਬਾਗਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਆਪ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਇ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ (ਪੰਜਾਬ ਦਰਿਆ ਨਸ਼ੇ ਦਾ) ਲੋਕੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਜੁਆਨੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੋਕੇ ਧਤਾਧਤ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਚੀਨ ਨਦੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਉਪਰ 260 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਨਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਲੱਭਣੀ ਸੀ, ਇਕ ਵੀ ਗਿਲਾਸ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਮੂਰਖਤਾ ਭਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ। ਲੋਕ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਪਿਆਸੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 16 ਮਾਰਚ 2018 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ 3600 ਕਰੋੜਰੁਪਏ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇੰਨੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਗੰਗਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਕੀ ਨਹਾਉਣ ਦੇ ਵੀ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਤਾਂ ਵੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਲੋਕ, ਪੁਰੋਹਿਤ ਅਤੇ ਪੰਡੇ-ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਰ ਰਹੇ ਨਰ-ਨਾਰੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਇਸ ਥਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗੀ ਜੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਰਾਜ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੋਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੜਫ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਵਿਖੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਣਾ ਤਾਂ ਕੀ ਪੀਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਲੋਕ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਨ. ਡੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਧੇ ਨਲਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਚਾਈ ਮੰਤਰੀ ਸਭ ਅੱਛਾ ਹੈ ਕਹਿ ਕੇ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਲੋਕੀ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਜ ਤਕ ਨਿਊਜ਼ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਦੀ ਝਾੜ ਫੂਕ ਖੂਬ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਨਪੁਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਏ. ਸੀ. ਬਿਜਲੀ ਖੰਭੇ ਬੰਦ ਪਏ ਅਤੇ ਆਈ. ਸੀ. ਯੂ. ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਠੰਡੇ ਪਏ ਸਿਸਟਮ ਉਪਰ ਚੋਟ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਭਿਸਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਕ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਯੋਗੀ ਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਫਾਈਲ ਗਈ ਤਾਂ ਉਥੇ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗੀ, ਫਾਈਲ 40 ਦਿਨ ਮੇਜ਼ ਉਪਰ ਪਈ ਰਹੀ ਤਾਂ ਇਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਏਣ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਭਗਵਾਕਾਰੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਰੋਅਬ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਥੱਪੜ ਮਾਰਦੇ ਟੀ. ਵੀ. ਉਪਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਡਰੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼. ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਵਿਆਹ, ਮੰਗਣੀ) ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਪਏ। ਇੰਝ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੇ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦੇ

ਫੁਰਮਾਨ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇੰਝ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਨੋਟਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾੜੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੁਝਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਿੱਤਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ। ਸਾਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਵਿਆਹ ਉਪਰ ਜਰਮਨ ਤੋਂ ਖੰਨੇ ਗਏ। ਪੈਸੇ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਜਰਮਨ ਤੋਂ ਗਏ ਬੱਚੇ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਪਾਏ. ਜਾਣ। ਨਾ ਕਿਤੇ ਘੁੰਮਣ ਗਏ ਨਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਮੰਗ-ਪੰਗ ਕੇ ਸਾਰ ਹੀ ਲਿਆ। ਬੈਂਕ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਪੈਰ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਡੇ ਪੈਸੇ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਪਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਨਾ ਮਿਲਣ, ਬੱਸ ਪਰੋਠੇ ਖਾ ਖਾ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਘਰ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਆਖਿਰ ਬੱਚੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਜਰਮਨ ਆਏ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਰਮਦਾ ਨੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਭੈਯਾ ਮਹਾਰਾਜ, ਪੰਡਤ ਜੋਗਿੰਦਰ ਮਹੰਤ, ਹਰੀਹਰ ਨੰਦ ਮਹਾਰਾਜ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਬਾ, ਇਹ ਪੰਜ ਬਾਬੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਰਮਦਾ ਨਦੀ ਉਪਰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਰਖਤ ਲਗਾਉਣ ਸਮੇਂ ਜੋ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਘੁਟਾਲਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਸਾਧ ਟੋਲਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਹਨ ਬੁੱਕ ਕੇ ਚੱਟਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪੰਡੇ ਪੁਜਾਰੀ ਬੇਲਗਾਮ ਨਫਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਦੰਗੇ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੀਡਰ ਅਤੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ (ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਦਲਿਤ ਆਦਿ) ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਉਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰ ਮਾਨਸਿਕ ਸੋਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਣਵਾਲੇ ਨੇ ਪੁਰੋਹਿਤ ਦੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਸੁਆਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਪੁਰੋਹਿਤਾਂ ਅਤੇ ਮਹੰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨਾ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਰੋਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਨਫਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੁੜੱਤਣ ਅਤੇ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੀ ਕਹਿਣਾ, ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰ ਹਨ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮੰਤਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਸੋਮਨਾਥ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਗਜ਼ਨੀ ਨੇ ਮੂਲੀ ਗਾਜਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੱਟ-ਵੱਢ ਕੇ ਹੀਰੇ ਜਵਾਹਰਾਤ ਅਤੇ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਡੇ ਪੁਜਾਰੀ ਹੱਥ ਮਲਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰ ਬਦਲੇ ਦਸ ਸਿਰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਜੁਮਲੇ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਮਨੋਜ ਤਿਵਾੜੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਜਪਾ ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਹਨ। ਤਿਵਾੜੀ ਜੀ ਗਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕਾਲਪਨਿਕ ਪਾਤਰ ਸਨ।

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦਸ ਲੱਖ ਦਾ ਸੂਟ ਪਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਹੀ ਤੁਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਾਸ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਦਾ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਯੂ.

ਪੀ. ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਗੰਨੇ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ। ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਹੀ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਂ ਕੌਣ ਕਹੋ ਰਾਣੀਏ ਅੱਗ ਢਕ। ਇਹ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੀਡਰ ਲੋਕ ਅਤੇ ਅਫਸਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਖੂਬ ਚੁਨਾ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸ਼-ਪੁਸਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨੇ ਉਪਰ 12 ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਤੋਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸਾਲਾਨਾ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੈ। ਜਦਕਿ 2017 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 784 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਜਦਕਿ ਕਿਸਾਨ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਦਸ ਲੱਖ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਫਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਮੀਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਗਰੀਬਾਂ ਉਪਰ ਹੋਰ ਤੇ ਅਮੀਰਾਂ ਉਪਰ ਹੋਰ? ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਣਾ ਜੀ, ਐਮ. ਪੀ. ਜਾਖੜ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਮਜੀਠੀਆ ਆਦਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 252 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਧਿਰ ਦਾ ਤਾਂ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਪਰ 90 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ 4400 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਨੁੱਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਂਡੇ, ਪੁਜਾਰੀਆਂ, ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ, ਸਾਧ ਟੋਲੇ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਉਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ, ਚਾਹੇ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰੰਕ। ਜੇਕਰ ਵੋਟ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਡੇਗ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੋਟ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਵੋਟ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 13 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਡਿੱਗ ਪਈ ਸੀ।

ਇਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਵੋਟ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਵਾਰ ਚਿਤ ਵੀ ਮੇਰੀ ਅਤੇ ਪਟ ਵੀ ਮੇਰੀ, ਨਹੀਂ ਚੱਲਣੀ। ਇਸ ਲਈ ਭੈਣੋ ਤੇ ਭਰਾਵੇ, ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੋ।

ਮੋਹਣ ਲਾਲ ਸਾਂਪਲਾ 49-15218371169

ਸਿੱਖਿਆ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਵੇ

ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਪੱਛਾਈਆਂ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ 'ਚ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਖ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਲਈ ਉਥੋਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਹਿਬਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਖਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਐ. ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 100ਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਚਰਚਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਚਪਤਾਸੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡੀ.ਸੀ. ਤੱਕ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ

ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਦਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਹਲਫ਼ ਨਾਮਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਖਤ ਕਦਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੋਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਉੱਚ ਮਿਆਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇੱਥੇ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਸਰਲ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਭਲੀ-ਭਾਂਤੀ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਲਗਦੀ

ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਤਾਂ ਉਨ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਜੀਰੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਸਪੁਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਰੋਧੀ ਨਿੱਤ ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਠੋਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 2009 ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ)। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਗੈਰ

ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇਕ ਨਿਅਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ, ਇੱਕ ਡੀ.ਸੀ. ਆਦਿ ਦਾ ਬੱਚਾ ਵੀ ਉਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇਗਾ ਹੁਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ (ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਖਣੇ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਲੜ੍ਹੇ ਰਹੇ, ਬੀਮਾਰ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਆਦਿ) ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਦਬੋ-ਕੁੱਚਲੇ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਹਰੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੂਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਉੱਕਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਵੀ ਫਿਰ ਤਜਰਬੇ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾ ਕੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

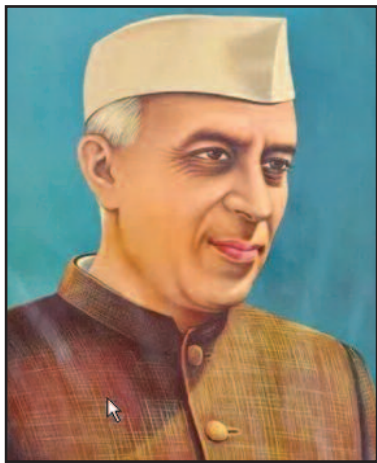

ਮੁਹਿੰਦ ਬਠੀਰ 91-94171-58300

ਜਦੋਂ ਸੰਘ ਨੇ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ

ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੋੜਾ ਬਨਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ"। ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, "ਸੰਤ ਅਤੇ ਰਾਜਨੇਤਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਏਗੀ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਜ ਇਸਦੀ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੈ"।

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਰੀ
91-98158-02070

ਮੂਲ ਲੇਖਕ:- ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਗੁਹਾ
(ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ)

ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ:- ਗੁਰਮੀਤ ਪਲਾਰੀ

ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੂੰ ਨਾਗਪੁਰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰ ਐਸ ਐਸ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈ ਸੇਵਕ ਸੰਘ) ਨੇ ਕਿਧਰੇ ਵੱਧ ਮਹਾਨ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨਾਲ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। 30 ਅਗਸਤ 1949 ਨੂੰ ਸੰਘ ਮੁੱਖੀ ਐਮ ਐਸ ਗੋਲਵਲਕਰ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਤੀਨ ਮੁਰਤੀ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੌਕਾ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਦੀ 6 ਸਤੰਬਰ 1949 ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ੀਰਸ਼ਕ ਸੀ, "ਨੀਤੀ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਖਾਵਾਂ ਅਹਿਸਾਸ"। ਇਸ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ "ਸਿੱਖਿਆਬੋਧ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ" ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਖਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਉਹ ਹੁਣ ਭਰ ਜਾਏਗੀ"।

ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੋੜਾ ਬਨਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ"। ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, "ਸੰਤ ਅਤੇ ਰਾਜਨੇਤਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਏਗੀ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਜ ਇਸਦੀ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੈ"। ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਗੋਲਵਲਕਰ ਅਤੇ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਘ ਮੁੱਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ"। ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ "ਜਿਹੜੇ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਹੋਰ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖੀ

ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, "ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਹਨਾ ਦੀ ਉਹ ਪਾਲਣਾ ਪੇਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਹੋਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੀ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਗੇ"।

ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਗਾਂਧੀ ਵਾਂਗਰ ਨਹਿਰੂ ਵੀ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੰਘ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਲਾਰ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸੀ, ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਘ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਕਦਮ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇੱਕਜੁੱਟਤਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਸਹੀ ਕਦਮ ਹੈ"। ਸੰਘ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਰੂਸ ਦਾ ਦਾਸ ਬਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਹਾਲੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਭਾਵ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਪੱਕੀ ਗਰੰਟੀ ਹੈ"।

ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ, ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਫਲ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਸਬੰਧੀ

ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ 16 ਨਵੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਇੱਕ ਸਫੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਨਮਾਨਾ ਦੀ ਝੜੀ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਗੌਰਵ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ, "ਨਹਿਰੂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਹਿਰੂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਭਾਰਤ ਸਿਰਫ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਿਆਸਤ ਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਸਤਿਤਵ (ਹੋਂਦ) ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਭਾਰਤੀਅਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਨਹਿਰੂ ਵੱਡੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ 'ਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਨਹਿਰੂ ਤਦ ਹੀ ਮਹਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਉਹ ਪਿਛੇ ਮੁੜਕੇ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ"।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਠੀਕ ਸੱਠ ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪੁਨਰਜੀਵਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਤਮੀਅਤ ਨੂੰ ਝੰਜੜਕੇ ਉਸਦੇ ਹੌਸਲੇ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਹਾਈ ਹੋਏਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੇ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤਦ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦਲ ਵਰਗਾ ਸੰਗਠਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਔਖੇ ਹੋਕੇ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਸੰਪਾਦਕੀ 23 ਨਵੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਸਵਾਰਥੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਹੋਣ ਦਾ

ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਬੰਦਸ਼ ਉੱਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਇਸ ਪੁਰਾਣੀ ਮਾਈਕਰੋ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਰਹੱਸਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ।

ਗੋਲਵਲਕਰ ਖੁਦ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਰਾਜਗੁਰੂ ਬਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਦੇ ਲੋਕ ਹਾਕਮ ਦਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਨਹਿਰੂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸੰਘ ਸਭਨਾ ਲਈ ਵੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰਤਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧੁਨਿਕ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨੇ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਹਨਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਹਿਰੂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਬਹੁਲਤਾਵਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾ ਨੇ ਉਸਦੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਦਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਹੁਣ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਤਭੇਦ ਸਨ। ਕੁਝ ਇੱਕ ਨੇ, ਜੋ ਕੁਝ ਉਹਨਾ ਨੇ ਉਥੇ ਕਿਹਾ, ਉਸਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ, ਕੁਝ ਇੱਕ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਭੁਮੀ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰਵਾਦੀ ਨੂੰ ਨਹਿਰੂ ਵਲੋਂ 1949 ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੋਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਘੁਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ।

ਸਾਇਰ ਕਸਮੀਰ ਘੋਸਲ ਦੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ "ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਘੁੱਟ" ਸ਼ਾਨੋ ਸੰਕਤ ਨਾਲ ਹੋਈ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਬਾਲ ਭਵਨ, ਫੇਜ਼-4, ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਰਾਣਾ ਹੈਂਡੀਕਰਾਫਟਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ (ਰਜਿ) ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿੰਗ ਵਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਅਤੇ ਕਵੀਦਰਬਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਉਘੇ ਸਾਇਰ ਵਰਿਆਮ ਬਟਾਲਵੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਮਤੀ ਗੁਰਸਰਨ ਕੌਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਮਾ ਜਿਲਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਫਸਰ ਬਠਿੰਡਾ (ਰਿਟਾਇਰਡ) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸਾਇਰ ਕਸਮੀਰ ਘੋਸਲ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਮੰਚ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਇਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫਿਰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋਏ। ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਈ ਪੁਸਤਕ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਘੁੱਟ ਤੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਪਰਚਾ ਡਾ ਪੰਨਾ ਲਾਲ ਮੁਸਤਫਾਬਾਦੀ ਵਲੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ

ਚਰਚਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੋਵਾਲੀਆ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਈ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਲ ਦੀ ਗੀਤ ਮਲਕੀਤ ਕਲਸੀ ਨੇ ਗਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਿਥੇ ਸਾਇਰ ਕਸਮੀਰ ਘੋਸਲ ਆਪਣੀ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਈ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਰੂ ਬ ਰੂ ਹੋਏ ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੀਕੇ ਹਯਾਤ ਵਲੋਂ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਂਟ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ। ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਲੋਂ ਸਾਇਰ ਦੀ ਪੁਖਤਾ ਸਾਇਰੀ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਈ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸਿਆਂ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਮੰਚ ਵਲੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਜਿਲਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਕਸਮੀਰ ਘੋਸਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਦੌਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਇਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ

ਗਾਇਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਆਰ ਡੀ ਮੁਸਾਫਿਰ, ਅਹੀਰ ਹੁਸਿਆਰਪੁਰੀ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਿਸ਼ਨ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰੀ, ਕਸਮੀਰ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਦਲਬੀਰ ਸਰੋਆ, ਸੁਮਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਦਰਸ਼ਨ ਤਿਊਣਾ, ਕੁਲਬੀਰ ਸੈਣੀ, ਸਾਗਰ ਸਿੰਘ ਭੂਰੀਆ, ਰਾਣਾ ਬੁਲਪੁਰੀ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਮਟੌਰੀਆ, ਹਰਬੰਸ ਪ੍ਰੀਤ, ਬਿਮਲਾ ਗੁਗਲਾਨੀ, ਗੁਰਸਰਨ ਕਾਕਾ, ਸਰਬਣ ਸਾਬਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਸਲ ਵਲੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਕਾਵਿਕ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਖ਼ੂਰੀ ਲੁਆਉਂਦਿਆਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਅੱਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਫਿਰ ਵਾਰੀ ਆਈ ਸਮਾਜੀ ਸਾਇਰ ਅਮਰੀਕ ਬੱਲੋਪੁਰੀ ਦੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਧਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਕੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਦਿੱਤਾ।

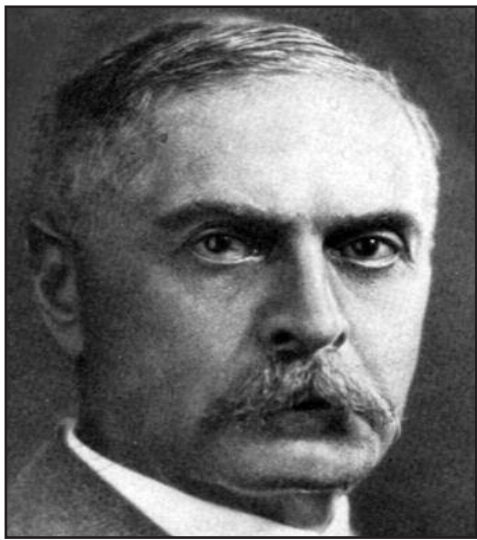
ਸੁਣਾ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ। ਉਘੇ ਗਾਇਕ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਗੁਰੀ, ਗੀਤਕਾਰ ਰਣਜੋਧ ਰਾਣਾ, ਸਤਪਾਲ ਲਖੋਤਰਾ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫਿਰ ਅਤੇ ਵਰਿਆਮ ਬਟਾਲਵੀ ਵਲੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀਨੀ ਭਰੀ। ਦੇਰ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਇਸ ਭਾਵਪੂਰਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੋਵਾਲੀਆ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੰਟੂ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ, ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ,ਬੀ ਆਰ ਰੰਗਾਤਾ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕਾਕਾ ਧਰੁਵ, ਕਿਸ਼ਨ ਬਲਦੇਵ, ਐਮ ਐਸ ਮੁਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿੱਠ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਵੇਕਲੀਆਂ ਪੈੜਾ ਛੱਡਦਾ ਹੋਇਆ, ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ।

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੋਵਾਲੀਆ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਸਾਹਿਤਕ ਵਿੰਗ ਮੋਹਾਲੀ

ਬੱਲਡ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਾਰਲ ਲੈਂਡਸਟੀਨਰ

ਪਿਆਰੇ ਬਾਲ ਸਾਈਓ, ਕਾਰਲ ਲੈਂਡਸਟੀਨਰ ਨੂੰ ਬਲੱਡ (ਖੂਨ) ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਲ ਲੈਂਡਸਟੀਨਰ ਦਾ ਜਨਮ 14 ਜੂਨ, 1868 ਨੂੰ ਵਿਆਨਾ, ਆਸਟਰੀਆ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲੀਪੋਲਡ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਨ। ਜਦ ਕਾਰਲ ਦੀ ਉਮਰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ 59 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਾਰਲ ਦਾ ਮੋਹ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਫਨੀ ਨਾਲ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਵਿਆਨਾ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾੜਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੂਨ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਣ ਕਰ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਕਦੀ ਕਦੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਖੂਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ

ਮੇਲ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। 1901 ਵਿੱਚ ਕਾਰਲ ਲੈਂਡਸਟੀਨਰ ਨੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੂਨ ਦਾ ਬਲੱਡ ਪਲਾਜ਼ਮਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਖੂਨ ਜੰਮਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਾਰਲ ਨੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਏ.ਬੀ. ਅਤੇ ਓ. ਸਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰਲ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲੱਡ ਸੈੱਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਾਤਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। 1907 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ। ਸਾਲ 1902 ਵਿੱਚ ਕਾਰਲ ਨੇ ਵਿਆਨਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਫੋਰੇਨਿਕ ਮੈਡੀਸਨ ਦੇ ਮੈਕਸ ਕਿਕਟਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ, ਉਥੇ ਖੂਨ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਧੱਬੇ ਲੈ ਕੇ ਖੂਨ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਲ ਨੇ ਖੂਨ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਖੂਨ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਇਮਿਲ ਪਰਫੁਟਾਰਟਰ ਫਾਂਨ ਅਤੇ ਲੂਡਵਿਗ ਹਰਸਲਾਲਡ ਨੇ ਸਾਲ 1910 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅੱਗੇ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

26 ਜੂਨ, 1943 ਨੂੰ ਲੈਂਡਸਟੀਨਰ ਦੀ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਖੋਜਾਂ ਲਈ ਲਾਇਆ ਭਾਵ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ। ਕਾਰਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜੀਵਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ। 1930 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਵਿਗਿਆਨ ਲਈ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਲੈਂਡਸਟੀਨਰ ਨੇ 26 ਜੂਨ, 1943 ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਤਮ ਸਾਹ ਲਿਆ।

- ਪਾਲੀ ਇਕਬਾਲ ਫਲੋਂਡ
91-94786-55572

ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇਖੋ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ? ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦਾ ਕਹਿਰ

ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚਰਚ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦੁੱਖਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਚਰਚ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਮੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸੂਦਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਸੂਦਰ ਦਾ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਕਮ ਆਏ ਉਹ ਸੂਦਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਰਹੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਕਮ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸੂਦਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਦਰ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਝਾੜੂ ਛੁੜਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬੰਦੂਕ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਫੌਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੋਸਟਾਂ ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪਾੜੇ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਸੂਦਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਐਲਾਨ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੂਚੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਚਰਚ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਈਸਾਈ ਵੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਈਸਾਈ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼, ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਜੋ ਲੋਕ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਹ ਲੋਕ ਅੱਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਲੋਕ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਠੋਕਰ

ਮਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਚਰਚ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਪਿਛੋਂਕੜ ਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ਡ ਚਰਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਈਸਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕੁਲਡ ਕਾਸਟ ਲਿਖ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਜੇਹੇ ਕਈ ਲੋਕ ਕੁਝ ਚਰਚਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲਡਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਛਾਣ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਪੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦਾ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਟਿਕਾਈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਸ ਚਲਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਕਦੇ ਦੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਫਰੈਡੀ ਜੋਜ਼

- (1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 49 ਪਦਵੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 45 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 4, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 00 ਹਨ।
- (2) ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 7 ਪਦਵੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ.00, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਵੀ 0 ਹਨ।
- (3) ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰੇਤ ਕੁੱਲ 20 ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 19 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ, ਓ.ਬੀ.ਸੀ.0 ਹੈ।
- (4) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 35 ਪਦਵੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 33 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 2, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 0 ਹੈ।
- (5) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 274 ਪਦਵੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 259 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 15, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 00 ਹੈ।
- (6) ਰੱਖਿਆ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 1379 ਪਦਵੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1331 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 48, ਓ.ਬੀ.ਸੀ.00 ਹਨ।
- (7) ਸਮਾਜ ਕਲਿਆਣ ਅਤੇ ਹੈਲੱਥ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀਆਂ 209 ਪਦਵੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 192 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 17, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 00 ਹੈ।
- (8) ਵਿਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 1008 ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ 942 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ., ਐਸ.ਟੀ.-66, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 00 ਹਨ।
- (9) ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪਦਵੀਆਂ 409 ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 377 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 19, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 13 ਹਨ।
- (10) ਲੇਬਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪਦਵੀਆਂ 74 ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 70 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 4, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 00 ਹਨ।
- (11) ਰਸਾਇਣ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪਦਵੀਆਂ 121 ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 112 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 9, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 0 ਹਨ।
- (12) ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਕੁੱਲ ਪਦਵੀਆਂ 27 ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 25 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 00, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 2 ਹਨ।
- (13) ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜਦੂਤ 140 ਜਿਸ ਵਿੱਚ 140 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 00, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 0 ਹਨ।
- (14) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਤੀ ਪਦਵੀਆਂ 108 ਹਨ 108 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 00, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 0 ਹਨ।
- (15) ਮੁਖ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੀਆਂ 26 ਪਦਵੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 26 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 0 ਅਤੇ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 0 ਹਨ।
- (16) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ 330 ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 326 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 4, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 0 ਹਨ।
- (17) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ 23 ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 23 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 000 ਹਨ।
- (18) ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ 3600 ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2950 ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ.00, ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 00 ਹਨ।
- (19) ਪੀ.ਟੀ. ਆਈ ਕੁੱਲ ਪਦਵੀਆਂ 2700 ਹਨ। 2700 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 000 ਹਨ।
- (20) ਸੰਕਰਾਚਾਰੀਆ ਕੁੱਲ 5 ਹਨ। 5 ਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. 00 ਅਤੇ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. 00 ਹਨ।

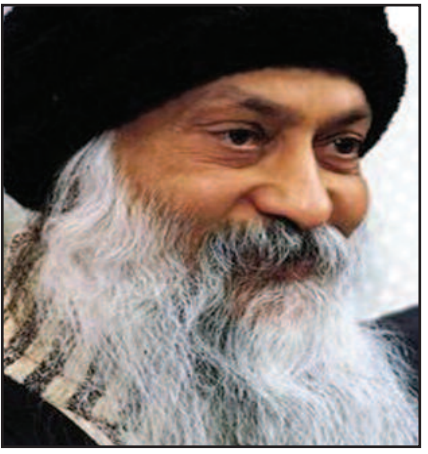
ਪੂਨਾ ਐਕਟ ਤੇ ਓਸ਼ੋ ਰਜਨੀਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਾਰ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਵਾਚਣ ਖੇਤਰ ਹੋਣ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਚੀ ਅਛੂਤ ਹੈ। ਕੌਣ ਇੱਕ ਮੋਚੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਣਗੇ? ਕੌਣ ਉਸਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਅਛੂਤ ਹੈ, ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇੱਕ ਅਛੂਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਤੀਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਮਾਤ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਜਮਾਤ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਉਹੋ ਸਿਰਫ ਖੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਿਰਫ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸਨ ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਮਰਨ ਵਰਤ ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਹਿੰਦੂ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਦਰਾੜ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਾੜ ਤਾਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਅਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ

ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਛੂਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨਿਰਵਾਚਕ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਮਰਨ ਵਰਤ ਤੇ ਯਰਵਡਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਇੱਕੀ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਣਇੱਛੁਕ ਬਣੇ ਰਹੇ ਪਰ ਹਰ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ

ਦਬਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਬੁੱਢਾ ਆਦਮੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਹਾਨ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ, ਕਤਲੇ ਗਾਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ.. ਜੇਕਰ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ - ਤਾਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗਣਿਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਤੀਹ ਦਿਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਿਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ

ਸਭ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਝਿਜਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਸਨ। ਗਾਂਧੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ? ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਤਿੱਤਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਲੱਖਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਜੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਖਰ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਖਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਸ਼ਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਗਾਂਧੀ ਕੋਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਲਗ ਵੋਟ ਜਾਂ ਅਲਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂਗੇ। ਇਸ ਸੰਤਰੇ ਦਾ ਰਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੰਤਰੇ ਦਾ ਰਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਸੰਤਰੇ ਦਾ ਰਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਲਾਸ ਸੰਤਰੇ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਲਿਆ। ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁੱਧਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਨ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਆਪ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹੋ।" ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਆਪ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਗਾਂਧੀ ਗਲਤ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਜਿੰਦੀ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਉਹ ਮਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਰ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੱਮਸਿਆ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ।

-ਐਸ਼ੋ ਰਜਨੀਸ਼

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਮਨੂ ਸਮਿਰਤੀ ਦੇ ਪੰਨੇ ਸਾੜੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮਨੂ ਸਮਿਰਤੀ ਦੇ ਪੰਨੇ ਸਾੜੇ। ਮਨੂ ਸਮਿਰਤੀ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 25 ਦਸੰਬਰ 1927 ਨੂੰ ਮਨੂ ਸਮਿਰਤੀ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਮੁਫਤ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਮੁਫਤ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਜਮਾ ਕਰਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਫਤ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਲੂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੁਝਾਨ ਘੱਟ ਸੀ। ਸਿਰਫ 5 ਤੋਂ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬੱਚੇ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਲੂ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਚਹੁੱ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਹੁੱਪਾਸੀ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚ ਗਈ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ

ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਹਿੰਸੇਵਾਲ
91-98141-25593

ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਖੇਮ ਵਲੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2024 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮੰਦਭਾਗਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਹੈਕਤਬਾਜ਼ੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਹ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬੁੱਧ ਧਰਮ, ਜੈਨ ਧਰਮ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਈਸਾਈ ਧਰਮ, ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਸਾਰੇ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਮੱਤ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੱਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਕੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਮੱਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਫੁੱਟ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਇਕਤਰਫਾ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਗੈਰ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੇਗੀ। ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿਟਣਾ ਦੇਸ਼ਧੋਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਤਾਸੰਪੰਨ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਜ਼ਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਰਾਜ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਗਲਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਤੋਕਲੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਰਵਈਏ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਿਨੌਣੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ

ਕੋਰਾ ਵਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨ। ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੱਤ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਉਹ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਹਨ। ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਆਪ ਵਿਰੋਧੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭਰਾ ਹਨ ਤਾਂ ਵਖਰੇਵੇਂ ਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਫਰਤ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਕਿਉਂ ਸਿੱਖਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਈਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ? ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭਰਾ ਹਨ ਤਾਂ ਭਗਵੰਕਰਨ ਲਹਿਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਰ ਮੁਕਾਈ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤਹਿਤ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਹਾਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਵਜ਼ਨ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਲੱਖਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸਨ। ਇਹ ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੇ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਹਿਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੀਏ। ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫਾ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਕਤਰਫਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕ ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਅਰਾਜਕਤਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਣੀ ਜਾਇਜ਼

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਹਾਰਾ ਭਾਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੋਕਪੱਖੀ ਕੰਮ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਲੋਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੱਸਣਾ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਨੂੰ ਤੁਛ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਏਗੀ।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ, ਮੱਤਾਂ ਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਜ਼ਹਬ ਹੈ। ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਈਸਾਈ ਧਰਮ, ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੱਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਹਨ। ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਛੜਪਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਚ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੰਨ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ? ਵਿਤਕਰਾ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ, ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਦਲਿਤ ਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦਬਾਏ ਗਏ? ਕਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਦਰ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਸਭ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮੂਹ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹਿਣ। ਉਹ ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ 'ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹੋ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਹਾਂ' ਪਰ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਕਿ 'ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹੋ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ।' ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਕਤਰਫਾ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਜਾਬਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਚਾਦਰ ਪਾਉਣ। ਦੇਸ਼ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਭੀੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਖੂਨ ਡੋਲਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਹੈ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੈ। ਬੜੀਆਂ ਹੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੈ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜਾਂ ਪਰਾਇਆ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੈ ਦਾ ਉਚਾਰਣ

ਕਰੇਗਾ ਉਸਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੋਹਨ ਭਗਵਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਕੋਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਕਤਰਫਾ ਕੱਟੜਤਾ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਧਣ ਫੁਲਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਗੁਨਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੇਗੀ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਨਸ਼ਾ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫਾ ਅਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਭਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅੱਜ ਜੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ ਟੋਕ ਅਤੇ ਬੇਖੋਫ ਹੋ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬੰਦੇ ਵੀ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਬਤਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਕੁਝਤਣ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ।

ਸਮੂਹ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਹਿਣਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਦੀਵੀ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਸਾਂਝ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਨਸੂਬੇ ਘਾਤਕ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਲੰਮੇ ਸਮਾਂ ਗੁਲਾਮੀ ਅਜਿਹੇ ਚਲਾਕ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਅਨਸਰਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਝੱਲੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਡੀ ਕੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਵਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਹਾਉਣ ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਕਤਰਫਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ ਦੇਣਾ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ 78ਵਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਕੀ ਸੰਵਾਰੇਗਾ?

ਡੈਨੀਅਲ ਬੋਬਾ

ਫਰਵਰੀ 2017 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਰਾਜ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਇਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ। ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਤ ਹਾਰ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਈਸਾਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਿਛਲੇ 71 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਰਾਜ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਿਕ, ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਈਏ ਇਹਨਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਉਪ ਚੋਣਾਂ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਜਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਈਸਾਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਹਰ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ 'ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ' ਹੋਈ ਰਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸਦਾ ਮੁੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ। ਫਿਰ ਇਸਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - "ਹੱਟ ਪਿਛੇ, ਫਿਰ ਮਿਲਾਂਗੇ।" ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਇਹ 'ਵਿਚਾਰੇ' ਨੇਤਾਗਣ ਕਿਸੇ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੜੇ ਦੁਸਤ ਚਲਾਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਦੇ ਲੰਬੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੱਠੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਕੋਈ ਫਸਲ ਕੱਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕਿਸੇ ਕੰਬਾਇਨ ਨੂੰ, ਦੂਜੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸੈਂਡ ਅੰਦਰ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਈਸਾਈ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ

ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੱਸ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਾਂਗੇ, ਬਾਕੀ ਤੈਨੂੰ ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਾ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਈਸਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ, ਈਸਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰ।' ਵਿਚਾਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨੇਤਾ "ਲੰਬਤਦਾਰੀ ਦਾ ਛੱਜ" ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਬੜੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪ੍ਰਤੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇੱਕ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੈ ਕਿ ਫਰਵਰੀ, 17 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਣਿਆਂ ਲਗਪਗ ਡੇਢ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਫੁੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਾਉਂਦੇ, ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਕਿੰਨੇ ਈਸਾਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ? ਕਿੰਨੇ ਬੇਘਰੇ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਮਿਲੇ ਹਨ? ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਪ੍ਰਮਾਣਿਅ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਸਾਨ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਸਾਡੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਸੂਝ ਦਾ ਦੀਵਾਲਾ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ

ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕੋ ਹੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਕਈ ਕਈ ਪੈਂਤੜੇ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਇਸ ਖਬਰ ਦੀ ਅਜੇ ਸਿਆਹੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁੱਕਦੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤਾਉਣੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਪੜ ਸੁਣ ਕੇ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣਾ ਮੱਥਾ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹਾਸੇਹੀਣੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਦੀ ਆਪਣਾ ਮੁਖ ਸਥਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਕਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਆਮ ਈਸਾਈ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵਿਚਰੇ ਕਿ 200 ਯੂਨਿਟ ਬਿਜਲੀ ਮੁਫਤ, ਮੁਫਤ ਆਟਾ ਦਾਲ ਜਾਂ ਪੰਜ ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸਾਡੀ ਜਾਂ ਇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਪੰਜ ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਥੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਰਲਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮਰਲੇ ਦਾ ਪਲਾਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਲਗਪਗ 2.5 ਲੱਖ ਦੀ ਮਦਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਕੋਈ 'ਸੀਰੇ ਦਾ ਖੈਰ' ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕੀਤਿਆਂ ਮਿਲ ਜਾਣ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਈਸਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਭੰਬਲ ਭੂਸਾ ਹੀ ਪਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਰਾਇ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮੰਗ ਤੁਹਾਡੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਸੰਵਾਰ ਸਕੋ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ

ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਣੀ ਹੋਣਗੇ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ਾਹਕੋਟ (ਜਲੰਧਰ) ਇੱਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮਨੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਡੇ ਈਸਾਈ ਨੇਤਾ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਇਥੇ ਡੇਰਾ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਇਥੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ 77 ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਥੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ 25 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਵੋਟ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਜਿੱਤੇ ਵੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਵੋਟ ਨਾ ਪੈਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਿਹਾ, ਕਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਦਹਿਲੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਲੰਘ ਸਕਦੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ-ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਬਦ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਯੁੱਧ ਅਖਾਤਾ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਹੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਧੀਕੀ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਰੱਖਣ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਦਰਨੀਯ ਆਰਚ ਬਿਸ਼ਪ ਅਨਿਲ ਬਾਮਸ ਕੁੱਟੋ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਚਰਚਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਪੱਤਰ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦਾ ਸਾਰ ਅੰਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਈਸਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭੇਦ ਭਾਵ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਵਿਸ਼ਵ ਖੂਨ ਦਾਨ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ

ਆਓ! ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਕੜਾ ਕਰੀਏ

ਮੋਗਾ (ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ)— ਸੜਕੀ ਹਾਦਸੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਈ ਲੋਕ ਜਖਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਢਿੱਲ ਜੀਵਨ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਖਮੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਖੂਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੋੜ ਨੂੰ ਜਗਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ

ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਧਾਈਏ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਸਕਾਂਗੇ।

ਡਾ: ਰਾਜਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤੰਦਰੁਸਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ 6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਕਲੱਬਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਝਿਜਕ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣਾ ਮਨ ਕਰਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਰ ਕੱਢਕੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋਵੇਗਾ।

ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ 18-60 ਸਾਲ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਭਾਰ 45 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ, ਐਚ.ਬੀ. 12.5 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋਵੇ ਉਹ

ਬਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਖਮੀ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੱਦਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਖੂਨਦਾਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਖੁਦ ਵੀ ਕਈ ਕਈ ਵਾਰ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਮਾਣੀ ਰੂਪੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਦਾ ਹੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਥੰਮ ਰੂਪੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਸਮਾਜ ਟਿਕਿਆ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਖੂਨ ਦਾਨ ਦਿਵਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਡਾ: ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਡਾ: ਰਾਜਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਾਲਾ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ, ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੋਹਮ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੂਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਜਖਮੀ ਆਦਮੀ ਸਦਾ ਲਈ ਜੀਵਨ ਖੋਹ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸੋਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਲੱਡ ਬੈਂਕਾਂ ਬਹੁਤ ਔਛਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਖੂਨ ਦਾਨ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹਨ:

ਡਾ: ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 70 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸਵੈਇੱਛਾ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ 30 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਪਣੀ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰੀਏ ਤੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ

ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਈ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੈਲਗਰੀ ਦਾ 78 ਸਾਲ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਡੱਗ ਟਰਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ 1000 ਵਾਰ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੰਗਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਦਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਾਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸੰਜੀਵਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਸਦਾ ਹੀ ਅਮੁੱਲ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਕਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਖੂਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਿੰਗੀ ਬਚਾ ਗਿਆ। ਤੁਹਾਡੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਕੂਨ ਜਿਹਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ

ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ 5-6 ਲੀਟਰ ਖੂਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 450 ਮਿਲੀ.ਐਲ. ਖੂਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੱਗੇ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ 350 ਮਿਲੀ.ਐਲ. ਖੂਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਖੂਨ ਕੁੱਝ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਨਹੀਂ ਵੱਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਤੌਹਫਾ ਦੇ ਦਿਓ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੂਨਦਾਨ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖੂਨਦਾਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ

ਲੇਖਕ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੋਹਮ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੁਣ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜਾਨ ਹੈ ਤਦ ਤੱਕ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਖੂਨ ਦਾਨ ਮਹਾਂਦਾਨ ਹੈ।

ਖੂਨਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨਦਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਖੂਨਦਾਨ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਰੂਰਤ ਪੈਣ ਤੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਖੂਨਦਾਨ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅੱਖਾਂ ਦਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵੀ ਜਨਚੇਤਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਈ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਖੂਨ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਤਾਂ ਉਤਾਵਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਬਲੱਡ ਬੈਂਕਾਂ ਖੂਨ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਓ! ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਕੜਾ ਕਰੀਏ।

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ/ ਖੁਦ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਇਨਸਾਨ ਚਾਵੇ ਤਾ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ?

ਅੱਜ ਲੱਖਾ ਹੀ ਉਦਾਰਾਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਉਹ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵੀ ਔਦਾਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਮੁਨਕਿਨ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ। ਚਾਹਤ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਇੱਥੇ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਕੁੱਝ ਕੁ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਹੋ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀਆ ਦੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਖਵਾਬ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਆਤਮ - ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮੀ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸੋਚ ਹੀ ਲੋਏ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਟੀਚਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਸੁਸਤ ਜਾ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਣਾ 100% ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਅਣਗਿਹੜੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤਾਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦਿਲੋਂ ਪੱਕੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੀ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਾਡੇ ਟੀਚੇ ਮੌਹਰੇ ਛੋਟੀਆਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਰੰਗ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਹੀ ਬੰਦਾ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾ ਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੁਦ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ 'ਚ ਸਹਾਇਤਾ ਜਰੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਸਿਖਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਖੁਦ ਹੀ ਬਣਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਸੁਣਿਆ ਰੱਬ ਵੀ ਉਹਨਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਖੁਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਤਰਾਸ਼ਣ ਦੀ। ਉਹ ਚਮਕਦਾ ਹੋਇਆ ਹੀਰਾ ਜਿਸਦੀ ਭਾਲ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਸ ਲੋੜ ਹੈ ਖੁਦ ਵਿਚ ਆਤਮ ਬਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ।

ਕਿਰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
+4368864013133

ਆਓ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਸਿਆਣੀ

ਆਓ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਸਿਆਣੀ। ਕੱਲ੍ਹ ਲਈ ਬਚਾਈਏ ਪਾਣੀ। ਟਿੱਬੇ ਟੋਏ ਸੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੋਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਪੱਤਨ ਡੂੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਖ਼ਤਮ ਰਵਾਨੀ। ਆਓ ਗੱਲ - - - - ਜੰਗਲ ਬੋਲੇ ਰੁੱਖ ਕਟਾਤੇ ਪਰਬਤ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾਤੇ ਤਪਸ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਰੁੱਸ ਗਈ ਜਾਪੇ ਕੁਦਰਤ ਰਾਣੀ। ਆਓ ਗੱਲ - - - - ਰਬ ਦੀ ਦਾੜ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਜਿੰਦਗਾਨੀ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਸਭ ਵਧਦੇ ਫੁਲਦੇ ਜਿਉਂਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ। ਆਓ ਗੱਲ - - - - ਰੁੱਖ ਲਗਾਵਣ ਵੱਲ ਪਾਈਏ ਝਾੜ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਬਰਸਾਤ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ ਰੁੱਖ ਲਗਾਵੇ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ। ਆਓ ਗੱਲ - - - - ਬਰਸਤੀ ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕੇ ਲਾਓ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖੂਹ ਪੁਟਵਾਓ ਵਾਫ਼ਰ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਓ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਭਰ ਦਿਓ ਪਾਣੀ। ਆਓ ਗੱਲ - - - - ਪਾਣੀ ਲਈ ਸਤਰਕ ਹੋ ਜਾਈਏ ਬੂੰਦ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬੂੰਦ ਬਚਾਈਏ 'ਪਹਿਲਾ ਜਲ ਜੀਉ ਹੈ' ਜੱਗ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦਸਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਣੀ। ਆਓ ਗੱਲ - - - -

ਕਸ਼ਮੀਰ ਘੋਸਲ
91-94636-56047

ਇਬਾਦਤ ਦੇ ਰੰਗ

ਮਾਂ ਦੀ ਬੱਚੇ ਲਈ, ਪਵਿੱਤਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ। ਨਾਲੇ ਮਮਤਾ ਵੀ ਤਾਂ ਅਮਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਜਦ ਹੱਕ ਸੱਚ ਲਈ ਕੋਈ ਲੜਦਾ ਹੈ, ਜੱਦੋਜਹਿਦ 'ਚ ਅਣਖੀ ਜ਼ਮੀਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਉੱਝ ਵੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ, ਮਨ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਮਿਲੇ, ਸੱਜਣੋ! ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਇਨਸਾਨ ਦੁੱਧ ਧੋਤਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਦੇ ਨਾ, ਇਕਸਾਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਸੱਚੀ ਮੁਹੱਬਤ ਪਿੱਛੇ ਜਾਨ ਵਾਰਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ, ਰਾਂਝੇ ਵਾਂਗ ਹੀਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਜਦ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣਦੇ, ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਵੀ ਉਪਕਾਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਸਾਹਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਕਰਮ ਤੇ ਧਰਮ ਚਲਦੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਲਈ, ਸਤਿਕਾਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਬਾਕੀ ਚੰਗੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਚੰਗੀ ਇਬਾਦਤ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਅੰਧਕਾਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਅਕਸਰ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਹਰਿਕ ਦੁਆ ਕਰਦੇ 'ਕਮਲ' ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਜੋ ਬੰਦਗੀ, ਅਮੀਰ ਇਬਾਦਤ ਹੁੰਦੀ।

ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ
916-897-8570

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ 78ਵਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਕੀ ਸੰਵਾਰੇਗਾ?

(ਸਵਾ 19 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ 2019 ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੱਸ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਬਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਬਾੜ ਦਾ ਬੜਗੜ' ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਪ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂ ਬੋਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ?

ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਏਨੀ ਕੌੜ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਮਸਲੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਣਾ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਡੀਜ਼ਲ-ਪਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਸ਼ਪ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਈਸਾਈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਲਈ ਵਰਤ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਰ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਉਹਦੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਈਸਾਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਹਕੇਟ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 78 ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਪਿੱਛਲੇ ਸਵਾ ਡੇਢ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 77 ਵਿਧਾਇਕ ਈਸਾਈਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜਿਹੜਾ 78ਵਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਕੀ ਸੰਵਾਰੇਗਾ।

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਦੇ ਰੂਹੇ-ਰਵਾਂ: ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਜੀ.ਸੀ. ਕੌਲ

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦ ਦਾ ਹੀ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਗਿਆਨ ਚੰਦਰ ਕੌਲ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੰਡਾਬਰਦਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਕੁਲ-ਵਕਤੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪਰਚਾਰ-ਪਰਸਾਰ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਹੈ ਤੇ "ਇਹ ਜਨਮ ਤੁਮਾਰੇ ਲੇਖੇ।" ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬਚਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ 'ਤੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਹਿਰਦ ਸਾਧੂ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰਕ ਵਸਤੂਆਂ, ਸੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੋਹ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਏ ਹੋਏ ਕਠਿਨ ਤਪੱਸਿਆ ਸਾਧਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਧੁਨ ਦੇ ਪੱਕਿਆਂ ਲਈ ਕੀ ਦਿਨ, ਕੀ ਰਾਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਧੀ ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀ ਪਿਛੇ ਲਗੀਆਂ ਫਿਰਹਿ ਜੋ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਵਸਾਇ।" ਦੇ ਮਹਾਵਾਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ-ਮਗਰ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਦੇ ਤਿਲ ਮਾਤਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੋਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਲਝੇ। ਸੱਚੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਦੀ ਖੁਰਾਕ ਖਾਣਾ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਤ ਕਰਤੱਵ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੋ-ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ ਹਨ। ਉੱਚ-ਅਹੁਦੇ (ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ) 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ, ਸਗੋਂ ਜਿਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਭਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਲਿਆਕਤ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਹਰ ਉਮਰ ਵਰਗੇ ਦੇ ਲੋਕ ਦੌੜੇ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਚਾਹੇ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਛੋਟਾ, ਜਿੱਥੇ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ, ਜੁੜਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ; ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਦੇ ਦੋ-ਦੋ ਵੀ ਵੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਦੇ ਸਰੀਰ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਸੁਖਾਲਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਲਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਬਾਧਾ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਉਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਢੇ ਕਦੇ ਨਾਹੀ ਜਿਨਾ ਅੰਤਰਿ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ॥" ਦੇ ਮਹਾਵਾਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਹਨ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗੀਤ ਤੋਂ ਵੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਬਖਸ਼ੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਬੜੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਬਰੀਕ ਤੋਂ ਬਰੀਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਨਾਮਾਵਲੀ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਰਪਣ ਦਾ ਸਿਖਰ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਵੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਹ 'ਗਾਗਰ ਵਿੱਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰੋਤੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਗਿਆਨ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਦੇ ਮਹਾਨ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੁਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਪੁਰਸਾਰਥ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਚੀਆਂ-ਸੁੱਚੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਤਨੀ ਵੀ ਲੋਕਾਈ ਦਾ ਭਲਾ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਹੀ, ਮੇਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ, ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨਿੱਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿਹਤ ਕੁਝ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਘਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਣਮੁੱਲੇ ਹੀਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਫਿਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਹੱਥ

ਜੋੜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ। ਪਰ ਧੁਨ ਦੇ ਪੱਕਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਕਦੋਂ ਰਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤਨੀ ਜਦੋਂ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ (ਉਹ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ) ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਚੁਪਚਾਪ ਘਰੋਂ ਸਕੂਟਰੀ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਉਣ ਨਿੱਕਲ ਪੈਂਦੇ। ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਮੁੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰ ਮੁੜ

ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਸਕੂਟਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਅ ਕੇ ਬੈਂਡ 'ਤੇ ਲੰਮੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਲਏ। ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਈਏ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਧਕਾਂ ਦੇ! ਮੀਰਾ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਚਿਤੌੜ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਮੀਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵਿਆਕੁਲ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਧੁਨ ਦੀ ਪੱਕੀ, ਕਦੇ ਚੁੰਨੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੇ ਕਦੇ ਕਿਲੇ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਦੀਵਾਰ ਬਾਣੀ ਉੱਤਰ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ। ਤੇ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰਮ ਸੰਤ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ।

ਆਪ ਜੀ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਸਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਨ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣੀ। ਬੀਬੀ ਭਜਨੋ ਜੀ (ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਪਰਸ਼ਾਦੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ ਜੀ) ਨੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਹੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਬੋਲ ਹੁੰਦੇ, "ਬੀਬੀ ਜੀ! ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਰਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।" ਉਹੀ ਧੁਨ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਵੱਜਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਗਿਆਨ ਚੰਦਰ ਕੌਲ ਸਚਮੁਚ ਗਿਆਨ ਦੇ ਚੰਦਰਮਾ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤ ਇਸ ਚੰਦ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਫੂਕ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਲਾ! ਇਹ ਚੰਦਰਮਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਰਾਹ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦਾ ਰਹੇ। ਆਮੀਨ!

ਬਲਵੀਰ ਮੰਨਣ
91-94173-45485

ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ

ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏ ਜੋ ਅੱਜ ਜਵਾਨੀ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਏ ਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਖਵਾਣਾ ਏ ਖੁਸ਼ ਕਰਦੇ ਤੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਆਪੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਏ ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏ।

ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਧੱਕੇ ਮਾਰਦਾ ਏ ਕਾਹਤੇ ਹਿਰਦਾ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾੜਦਾ ਏ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ, ਤੂੰ ਸੀ ਸਿਰ ਰੱਖਣਾ ਕਾਹਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਾਰਦਾ ਏ ਇਹ ਛਾਟ ਸਿਰ ਤੋਂ ਜਦ ਉਠੀਆਂ ਫੇ ਦੇਖੀ ਧੁੱਪਾ ਕਹਿਰ ਕਮਾਣਾ ਏ ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏ।

ਅੱਖ ਗਹਿਰੀ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲ ਕਰਦਾ ਏ ਜਿਹਨਾਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਤੈਨੂੰ ਵਸਾਇਆ ਏ ਅੱਜ ਮੱਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨਾ ਏ

ਜਿਹਨੀਂ ਤੈਨੂੰ ਹੱਥੀ ਖਲਾਇਆ ਏ ਮਾਪਿਆਂ ਅੱਗੇ ਆਕੜਾਂ ਸੋਭਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਝੁਕ ਆਪਾਂ ਜਾਣਾ ਏ ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏ।

ਜਿਹਨਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦਾ ਏ ਉਹੋ ਸੁੱਖਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਮੰਗਦੇ ਨੇ ਜਿਹਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਏ ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਅੱਜ, ਹੱਥ ਕੰਬਦੇ ਨੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਤੈਨੂੰ ਫੇ ਵੀ ਦੇਣ ਖਾਤਰ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਠ ਜਾਣਾ ਏ ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏ।

ਬੱਸ ਰੋਟੀ ਫੁਲਕਾ ਖਾਂਦੇ ਨੇ ਦੱਸ ਤੇਰਾ ਕੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਜਿਸ ਦੌਲਤ ਖਾਤਰ ਤੂੰ ਮੁਖ ਮੋੜੇ ਇਹ ਸਭ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਇਸ ਵਕਤ ਤੋਂ ਸਦਾ ਤਰ ਕੇ ਰਹੀਏ ਗੋੜਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਦੇ ਜਾਣਾ ਏ

ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏ।

ਜਰਾ 'ਧਾਮੀ' ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਦੇਖ ਸੱਜਣਾ ਜਿਹੜਾ ਤੋਰ ਕੇ ਮਾਪੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਏ ਗਮ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁੱਲਦਾ ਨਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਹੰਝੂ ਵਹਿ ਗਿਆ ਏ 'ਪਿੱਪਲਾਵਾਲੀਆ' ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਲੈ ਵਕਤ ਬੀਤਿਆਂ ਤੂੰ ਪਛਤਾਣਾ ਏ ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏ ਖੁਸ਼ ਕਰਦੇ ਤੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਆਪੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਏ।

- ਜੁਗਿੰਦਰ ਧਾਮੀ 'ਪਿੱਪਲਾਵਾਲੀਆ'
530-844-0987

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਕੋਈ ਸਧਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਉਣੀ ਕੋਈ ਸੋਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਏ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਣਖ, ਸੱਚਾ, ਅਹਿੰਸਾ ਜਜ਼ਬਾਤ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਏ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕੋਈ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹੱਕ, ਸੱਚ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਤਾਂ ਪੀ ਸਕਦਾ ਏ ਪਰ ਉਹ ਅੰਨਿਆ, ਅੰਤਿਆਚਾਰ, ਤੇ ਝੂਠ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸ਼ਹੀਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਏ ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦਾ ਸ਼ਹੀਦ ਮਰ ਕੇ ਵੀ ਮੋਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਏ ਸ਼ਹੀਦ ਕੌਮ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਏ ਕੌਮਾਂ ਸਦਾ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਉਹ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ

ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ ਕੌਮਾਂ ਸਦਾ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪੈਸੇ ਤੇ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂ ਸਦਾ ਬਣਦੀਆਂ ਨੇ ਮਹਾਨ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ। ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਕਾਠੀ ਲਿਖਦੀ ਖੂਨ, ਪੱਤਰੇ ਸਦਾਹੀ ਰਹੀ। ਸਮਾਂ ਸੂਲ ਦੀਆਂ ਫੂਰੀਆਂ ਉਠਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਕੀ ਚਿਤਾਓ ਪਰ ਲਗੇਗੇ ਹਰ ਵਰਸ ਮੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਪਰ ਮਰ ਮਿਟਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕਾ ਬਾਕੀ ਨਿਸ਼ਾ ਹੋਗਾ।

-ਮਾਸਟਰ
ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ
530-777-0955

ਤੂੰ ਜਾਣ ਦਾ ਨਹੀਂ "ਮੈ ਕੌਣ ਹਾਂ"

ਰਾਜਾ ਵਿਕਰਮ ਦੱਤ ਬੜਾ ਹੀ ਘਮੰਡੀ ਰਾਜਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਹੀ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਤੇ ਮੇਰੀ ਜੈ...ਜੈ ਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਹ ਸਜਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਾਜਾ ਸਮਸਾਨ ਘਾਟ ਕੋਲ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਮਸਾਨ ਘਾਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਖ ਦੀ ਢੇਰੀ ਅੱਗੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਤਾਂ ਲਿਆ ਪਰ ਸਲਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਰੋਪ ਹੋ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਉਏ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ "ਮੈ ਕੌਣ ਹਾਂ"। ਰਾਖ ਦੀ ਢੇਰੀ ਅੱਗੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ...ਪੀਲਾ ਹੁੰਦਾ, ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਾਂਤਮਈ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਰਾਖ ਦੀ ਢੇਰੀ ਵੱਲ ਇਸਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਰਾਜਨ ਜਰਾ ਰੁਕੋ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਲਵਾ ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਵੀ ਕੌਲ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਗ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ, "ਮੈ ਕੌਣ ਹਾਂ"। ਇਹ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਰਾਜੇ ਦਾ ਸਿਰ ਸਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੁਭਾਅ ਵੀ ਬਦਲ ਲਿਆ।

ਨਵਜੋਤ ਬਜਾਜ (ਗੱਲੂ)
91-9872102614

"ਮਾ ਬੋਲੀ ਸਾਡਾ ਵਿਰਸਾ"

ਵਿਰਸਾ ਯਾਦ ਓਹ ਦੱਸੋ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖੂ? ਜੀਹਨੂੰ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਯਾਦ ਲੋਕੋ! ਮਾ ਬੋਲੀ ਨਾ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬੋਲਣ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲ ਬੋਲ ਲੈਂਦੇ ਸਵਾਦ ਲੋਕੋ! ਹਰ ਬੋਲੀ ਸਿੱਖੇ ਸਿੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾ ਕਰੋ ਬਰਬਾਦ ਲੋਕੋ! ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਚ ਹਾਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਰੀਏ ਧੰਨਵਾਦ ਲੋਕੋ! ਭਈਏ ਬਿਹਾਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਨਾ, ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਚ ਕਰਨ ਸੰਵਾਦ ਲੋਕੋ! ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਿਆਣੇ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਇਕ ਹੁੰਦਾ, ਨਾ ਹੋਰ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪਾਓ ਰਿਵਾਜ ਲੋਕੋ! ਗੁਰੂਆਂਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦਿਤੀ ਜੋ ਗੁੜਤੀ,

ਸੋਚੀਏ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਲੋਕੋ! ਬੋਲੀ ਆਹ ਬੋਲਣੀ ਤੇ ਆਹ ਮੈਂ ਸਿੱਖਣੀ ਹੈ, ਨਾ ਫਾਲਤੂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਕਰੋ ਫਸਾਦ ਲੋਕੋ! ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਤਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਕਿਉਂ ਦੋਵੇਂ ਇਹਨੂੰ ਭਾਜ ਲੋਕੋ! ਦੱਦਾਹੂਰੀਆ ਕਰੋ ਸਮਾਂ ਹਾਲੇ ਹੱਥ ਤੁਹਾਡੇ, ਗੁਰੂਆਂ ਤੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖ ਲਓ ਲਾਜ ਲੋਕੋ!

ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾ
ਦੱਦਾਹੂਰ
91-
94176-
22046

"ਦੋਹੇ"

ਸੇਵਾ ਦੁਖੀ-ਗਰੀਬ ਦੀ ਕਰਨ ਦਾ, ਪਹਿਲਾ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਹੋਵੇ ਧਰਮ। ਕਿਸਦਾ, ਕਿਸਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੇਜਰ ਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਭਰਮ। ਜਦ ਅੰਦਰ 'ਸੱਚ' ਵਰਤਦਾ, ਫਿਰ ਹਉਮੈ ਹੋ ਜਾਏ ਬਾਹਰ। ਮਨ 'ਭਿੰਨ-ਭੇਦ' ਨਾ ਰੱਖਦਾ, ਮੇਜਰ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਸਤਿਕਾਰ। ਸਾਨੂੰ 'ਮੰਦਰਾਂ' ਨਾਲੇ ਵੱਧ ਕੇ, ਅੱਜ ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ। ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ, ਮੇਜਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋਰ। ਬੋਲਣਾਂ-ਸੁਣਨਾਂ ਸੱਚ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ। ਮੇਜਰ ਹਿਸੇ ਆਵੇ ਓਸਦੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੋਵੇ 'ਦਮ' 'ਦਿਮਾਗ' ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਕਲ ਦਾ, ਜੀ ਭਰਕੇ ਇਹਨੂੰ ਲੁੱਟ। ਮੇਜਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਰੋਕਣਾ, ਭਰ ਮੁੱਠੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਬੁੱਕ।

- ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ 'ਬੁਢਲਾਡਾ'
91-94176 42327

ਪੁਸਤਕ ਰਿਵਿਊ : ਰੀੜਾਂ ਦਾ ਅੰਬਰ

ਰੀੜਾਂ ਦਾ ਅੰਬਰ
(ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਲੇਖਿਕਾ- ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਨ

ਪੰਨੇ- 96, ਕੀਮਤ- 150/- ਰੁਪਏ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ- ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

'ਰੀੜਾਂ ਦਾ ਅੰਬਰ', ਮੁਟਿਆਰ ਕਵਿਤਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਨ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ 90 ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਛਪਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਵਿਤਰੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ 'ਹਵਾ ਚ ਧੂੰਆਂ', ਜਿੱਥੇ ਇਨਸਾਨੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਘਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਿੱਘ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ-ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਉਹ ਚਿੰਤਤ ਹੈ।

ਤਦੇ ਹੀ ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਆਖਰ ਵਿਚ ਤਰਲਾ ਜਿਹਾ ਪਾਉਂਦੀ ਆਖਦੀ ਹੈ-

'ਕੋਈ ਤਾਂ ਕਰੇ ਹੀਲਾ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਸੰਭਾਲੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਪਾਵੇ ਰੋਕ ਹਾਏ! ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਫਿਤਰਤ ਨੂੰ।'

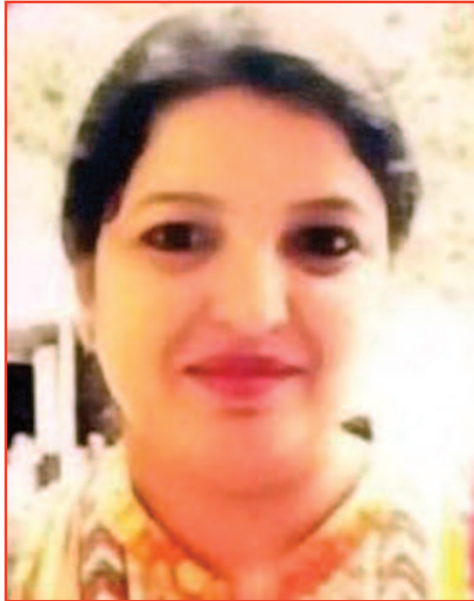
ਰਹਿਮ-ਦਿਲ ਕਵਿਤਰੀ ਅਗਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਉਸ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਸਤਾ ਪਾਉਂਦੀ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਦੀ ਹੈ- ਜੇ ਤੂੰ ਕਲਮ ਦਿੱਤੀ ਮਾਲਕਾ, ਲਿਖਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਵੀ ਬਖਸ਼।

ਪੀੜ ਪਰਾਈ ਲੱਗੇ ਆਪਣੀ, ਐਨੀ ਕੁ ਸਮਝ ਵੀ ਬਖਸ਼।

'ਦੇ ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚ', 'ਬਸ ਚਾਰ ਲਾਵਾਂ' ਅਤੇ 'ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਇਹ' ਨਾਮੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਔਰਤ-ਵਰਗ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹਨ।

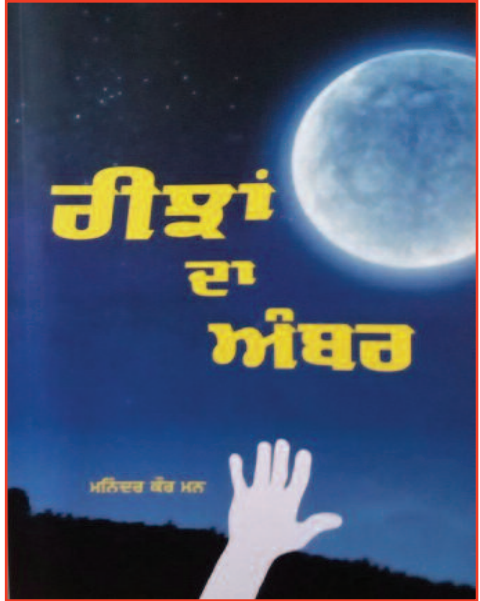
ਕਵਿਤਰੀ ਮਨ ਨੇ ਸੱਜਣ ਦੀ ਜੁਦਾਈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ, ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਮੋਹ-ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਰੀੜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਖੁੱਲ੍ਹਕੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ

ਬਿਆਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ 'ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ', 'ਬੜੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ', 'ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਤੂੰ ਰੱਬ ਹੈ', 'ਜਦ ਵੀ ਤੇਰੀ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਨਦੀ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ', 'ਤੇਰੇ 'ਚ ਕਾਇਨਾਤ ਸਾਰੀ', 'ਕਸ਼ਮਕਸ਼',

'ਉਦਾਸ ਨਾ ਹੋਵੀ', 'ਦਿਲ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤੇ', 'ਹਾਏ ਵੇ ਇਕ ਤੂੰ', 'ਤੂੰ ਰੋਲਿਆ ਸੀ ਕਦੇ', 'ਮਹਿਕਾਵਾਂ ਤੇਰੀ ਦੁਨੀਆਂ', 'ਅਸੀਂ ਨਦੀਓਂ ਵਿਛੜੇ ਨੀਰ', 'ਤੇਰੀ ਬੇਰੁਖੀ ਦਾ', 'ਤੂੰ ਰੱਬ ਵਾਂਗ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਮੈਨੂੰ', 'ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਤੇ ਵੀ ਸੱਜਣਾਂ', 'ਬਿਰਹਾ ਬਿਰਹਾ ਗਾਉਣਾ ਔਖਾ', 'ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਕਲ ਕਲ', 'ਤੇਰੀ ਆਮਦ', 'ਮੇਰੀਆਂ ਰੀੜਾਂ ਦੇ ਅੰਬਰ 'ਚ ਸੱਜਣਾਂ', 'ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ', 'ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ', 'ਕਾਸ਼ ਤੂੰ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਵਾਂਗ', 'ਚੰਨ ਦੀ

ਚਾਨਣੀ 'ਚ', 'ਤੂੰ ਕੀ ਮਿਲਿਆ ਮੈਨੂੰ', 'ਮੈਨੂੰ ਰੱਬ ਅੱਖੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ', 'ਤੇਰਾ ਅਹਿਸਾਸ ਮੇਰੀ ਦੁਨੀਆਂ', 'ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਾਂ', 'ਦਿਲ ਦੇ ਚਾਅ', 'ਤੇਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਮੇਰਾ ਹੋਣਾ', 'ਮੇਰਾ ਦਿਲ

ਤਰਸੇ', 'ਮੇਰੇ ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਬੋਲ', 'ਕਿਸ ਮੋੜ ਤੇ ਮਿਲੇ ਹੋ ਮੈਨੂੰ', 'ਕਿੰਨੇ ਦੂਰ ਹੋਕੇ ਵੀ', 'ਇਕ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਇਹ ਪਿਆਰ', 'ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ', 'ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਹੀਂ', 'ਬੜੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ', 'ਕਰਦੇ ਹੋ ਮੰਨੇ ਜਾਂ ਨਾ', 'ਕਿਤ ਵਲ ਜਾਵਾਂ' ਅਤੇ 'ਹਵਾ ਦੇ ਹੱਥ' ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਕਮਾਲ-ਮਈ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਮੌਲੋ-ਮੌਲੀ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਲੇਖਿਕਾ ਮਨ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪਟਾਰੀ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਇਕ ਟੁੱਕੜੀਆਂ:-

'ਅਸੀਂ ਨਦੀਓਂ ਵਿਛੜੇ ਨੀਰ ਵੇ ਸੱਜਣਾ, ਅਸਾਂ ਕੀ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਚਲਣਾ।

ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮੁੱਕ ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਅਸਾਂ ਧੁਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਅੱਪੜਨਾ।' (43)

'ਮੇਰੀਆਂ ਰੀੜਾਂ ਦੇ ਅੰਬਰ 'ਚ ਸੱਜਣਾ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਚੰਨ ਤਾਰੇ ਚਮਕਦੇ ਨੇ।

ਕਈ ਸੁਪਨੇ ਮੱਧਮ ਜਿਹੇ ਕਈ ਬਹੁਤ ਦਮਕਦੇ ਨੇ।' (55)

'ਕਿੰਨੀ ਸੁਹਣੀ ਰਾਤ, ਉਹ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀ ਬਾਤ।

ਭੁੱਲੇ ਨਾ ਭੁਲਾਏ, ਉਹ ਸੁਹਣੀ ਮੁਲਾਕਾਤ।' (66)

'ਇਕ ਤੂੰ ਹੋਵੇ, ਇਕ ਮੈਂ ਹੋਵਾਂ, ਹੋਵੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਾਂ ਸੱਜਣਾ।

ਕੁਝ ਤੂੰ ਬੋਲੇ, ਕੁਝ ਮੈਂ ਕਹਾਂ, ਘੁੰਮੀਏ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਗਰਾਂ ਸੱਜਣਾ।' (78)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਨਿੰਦਰ ਮਨ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਕਲਮੀ-ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਵਿਤਰੀ ਦਾਜ-ਦਹੇਜ਼, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਬੇ-ਰੋਜਗਾਰੀ, ਨਾਰੀ-ਵਰਗ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ, ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ 'ਚ ਆ ਰਹੇ ਨਿਘਾਰ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਆਦਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਘਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦਾ ਰੁੱਖ ਮੋੜੇਗੀ।

ਹੱਥਲੇ ਸਫਲ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਉਭਰਦੀ ਹੋਣਹਾਰ ਕਵਿਤਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਨ ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਮੁਬਾਰਕ!

-ਪ੍ਰੀਤਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (9876428641)

ਗੁੜਤੀ

ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ, ਗੁੜਤੀ ਮਿਲਦੀ ਨਾ, ਫਿਰ ਬੰਦਾ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਵੰਡਿਆਂ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਖੂਨ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਾ, ਫਿਰ ਅੱਜ ਦਾ ਬੰਦਾ, ਉਲਟੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਕੌਣ ਹੈ ਉੱਚਾ, ਕੌਣ ਹੈ ਨੀਵਾਂ, ਪਰਖ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਨਾ, ਜੇ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਫਿਰ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸੂਲੀ, ਟੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਮਾਨਵ ਬਣ ਗਏ, ਅੱਜ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ, ਸੱਪ ਬਣ ਕੇ ਫਿਰ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ, ਡੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਮਾਲਕ-ਨੌਕਰ ਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ, ਝਗੜਾ ਪਾ ਬੈਠਾ, ਘੜੀ ਪਲ ਦਾ ਮਹਿਮਾਨ ਚੌਧਰ ਵਿੱਚ, ਰੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਜ਼ਹਿਰ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹਰ ਕੋਈ, ਅੱਜਕੱਲ ਵਿੱਚ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ, ਪਲ-ਪਲ ਮਰੇ ਮਨੁੱਖਤਾ, ਜੀਵਨ ਮੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅੱਜਕੱਲ ਸਾਰੇ, ਤੰਦਰੁਸਤ ਜੇ ਹੋ ਗਏ, ਖਾਂਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੂਰਖ, ਖੰਘਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਕਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਚੰਦਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ,

ਫਿਰ ਨਾਤਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਉੱਤੇ, ਲੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ, ਡੰਗ ਮੈਂ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਨਾ-ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਸਿਖਾਉਣੋਂ, ਸੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ, ਲਾਜ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਏ, ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖ ਕੇ ਰੱਬ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ, ਮੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਪਰਸੋਤਮ ਜੇ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਟੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਇਸਨੂੰ, ਸੂਲੀ ਟੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਭਗਵਾਨ ਬਣਨ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਮੂਰਖ ਘੁੰਮਦਾ ਏ, ਸਰੋਣੇ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਭਲਾ ਰੱਬ ਤੋਂ, ਮੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।

ਪਸ਼ੂ ਬਣਨ ਦੀ ਗੁੜਤੀ, ਹਰ ਕੋਈ ਪੀ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ, ਧਾਲੀਵਾਲੀਆ ਇਨਾਂ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਮੰਗਿਆ ਕਾਹਦੇ ਲਈ।
ਪਰਸੋਤਮ ਲਾਲ ਸਰੋਏ
91-92175-44348

ਬੇਕਿਰਕ ਅਤੇ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਝੱਲ ਰਹੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

"ਛੱਡ ਕੇ ਸੀ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ, ਸਦਾ ਮੈਂ ਉਡੀਕਾਂ ਜੀਹਨੂੰ, ਹੋਇਆ ਪਰਦੇਸੀ ਐਸਾ, ਮੁੜ ਕੇ ਉਹ ਆਇਆ ਨਾ। ਗਿਆ ਸੀ ਕਮਾਉਣ ਪਰ, ਓਥੋਂ ਦਾ ਈ ਹੋ ਗਿਆ, ਡਾਲਰ ਕਮਾ ਲਏ ਪਰ, ਚੈਨ ਉਹਨੇ ਪਾਇਆ ਨਾ। ਚਿੰਠੀਆਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਹਾਸੇ ਸੀਗੇ ਗੂੰਜਦੇ, ਕਦੇ ਐਨੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੀ, ਜਿੰਦਾ ਮੈਨੂੰ ਲਾਇਆ ਨਾ। ਖੜ੍ਹਾ ਖੜ੍ਹਾ ਅੱਕ ਗਿਆ, ਖੰਡਰ ਮੈਂ ਬਣ ਗਿਆ, ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਕੋਈ, ਵਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਆਇਆ ਨਾ। ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਸ਼ਿਕਵੇ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ,

ਮੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਰੁਲਾਇਆ ਨਾ? ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਤੇਰਾਂ, ਘਾਹ ਬੂਟਾ ਉਂਗ ਆਇਆ, ਮੇਰੇ ਮੰਦੇ ਹਾਲ, ਤੇਰਾ ਮਨ ਪਿਘਲਾਇਆ ਨਾ? ਚੈਨ ਦੀ ਸੀ ਜਿੰਦਗੀ, ਸਬਰ ਨਾਲ ਜੀਵਦਾ ਸੈਂ, ਹੁਣ ਭਲਾ ਕਿਹੜਾ ਕਿਲਾ ਫਤਹਿ ਕਰ ਆ ਗਿਉਂ। ਵਜੂਦ ਮੇਰਾ ਕੰਬ ਗਿਆ, ਤੈਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਮੈਂ, "ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ" ਬੱਸ ਹੁਣ ਰਾਖ ਬਣ ਆ ਗਿਉਂ?"

- ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਪੁਸਤਕ ਰਿਵਿਊ / ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂ -

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ

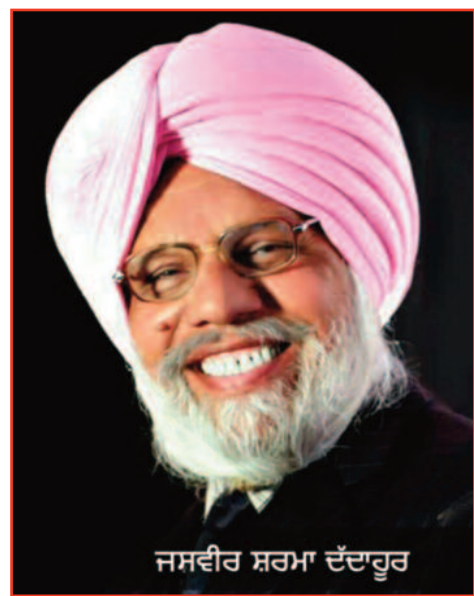
ਲੇਖਕ-ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੱਦਾਹੂਰ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ- ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਾਇਕ

ਕੁੱਲ ਪੰਨੇ-112, ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ - 200

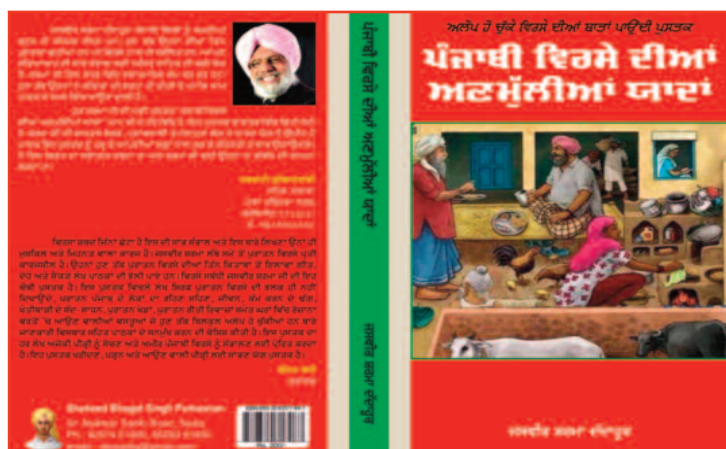
'ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ' ਪੁਸਤਕ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਲੇਖਕ ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੱਦਾਹੂਰ ਦੀ ਵਿਰਸੇ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਲੋਅ', 'ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ' ਅਤੇ 'ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਸੋਗਾਤ' ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਰਪਿਤ ਸਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਕਿਤਾਬੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਿਰਸੇ ਸਬੰਧੀ 40 ਨਿਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਝੱਲਕ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਅਜੋਕੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬਦਲਾਅ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਵੱਲੋਂ ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਮਈ ਜੀਵਨ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵੀ ਇਸ ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਵਿਰਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਿੰਨਾਂ ਛੋਟਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ

ਝੋਲੀ ਪਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੇ ਲੇਖ ਸਿਰਫ ਪੁਰਾਤਨ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਝਲਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ, ਜੀਵਨ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਸੰਦ-ਸਾਧਨ, ਪੁਰਾਤਨ ਖੇਡਾਂ, ਪੁਰਾਤਨ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਸਮੇਤ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਹਰ ਲੇਖ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਖਰੀਦਣ, ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਸਾਂਭਣ ਯੋਗ ਪੁਸਤਕ ਹੈ।
ਰੋਹਿਤ ਸੋਨੀ ਸਾਇਕ (91- 92574-01900)

ਲਿਖਣਾ ਉਨਾਂ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੁਰਾਤਨ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੀਤ, ਦੋਹੇ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੇਖ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ

TANDOOR

Indian Restaurant

27167 Mission Blvd. Hayward, CA 95544

ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ, ਬਰਥ-ਡੇ ਪਾਰਟੀ, ਐਨਵਰਸਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਲਈ ਸਦਾ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

WE ARE SPECIALIST IN CATERING & SPECIAL ITEMS ARE AVAILABLE HERE :

FISH PAKORE, CHILLI CHICKEN, GOAT KARL, SHAHI PANEER, BUTTER CHICKEN, SWEETS, SNACKS AND MORE SPECIAL ITEMS.

ਕੈਟਰਿੰਗ ਦੇ ਮਾਹਿਰ, ਹਫਤੇ ਦੇ 7 ਦਿਨ ਉਪਲਬਧ

BUFFET LUNCH 11:00 AM To 3:00 PM

Contact Us:

We are open seven days

Ph. 510-885-1212

11 AM to 10 PM

Fax. 510-885-1532

BEER & WINE STORE SACRAMENTO, CA

\$320,000

MLS# 18018933

60-70K \$3,600,500

Montly Gross Lease APX Square Feet

This is a terrific opportunity to own an established neighborhood arket/general store. Good for a family to run a small business. Owner is running the store for last 12 years and the store been there since 1942.

Shangara Ram

Realtor CalBRE#:01969522
916.479.5587
shangararam2@gmail.com
http://www.banga.bhhser.com

For more information, contact:

John Singh Banga

Realtor CalBRE # 01397975
916-271-5404
banga.realtor@gmail.com
banga.bhhser.com

BERKSHIRE HATHAWAY

Home Services

ELITE REAL ESTATE

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ

ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼-ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਤ-ਸੰਤਾਲ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਾਓ ਛੁਟਕਾਰਾ

We will make your trucking business paperless and Free of DOT hassels.

Steer your business, from hiring to management all from a computer

ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਿਸਟਮ

ਆਪਣੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਚਲਾਓ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਕਮੇ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਓ

ASK FOR **LOAD MANAGEMENT**: Easy dispatch by Phone App, Quick POD, Auto Billing, Payroll etc.

DRIVER HIRING

ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ, ਉਸਦੀ ਪਿਛਲੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਮੇਤ ਹਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ ਆਸਾਨ

INSPECTION RECORD

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਇਨੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਏਗਾ ਯਕੀਨੀ

DRIVING REVIEW

ਆਪਣੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰੋ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ

ACCIDENT REPORTS

ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਸੌਖੀ

TRUCK MAINTENANCE

ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਆਦਿ ਵਾ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫੰਗ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਰੱਖੋ ਤਿਆਰ

eLog Book Integration COMING SOON

ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
Tel: 800.936.4011 • 209.636.0880

WE HANDLE DOT AUDITS

GLOBAL SOLUTION FOR TRANSPORTATION
(A PAPERLESS SOLUTION FOR TRUCKING)

email: info@etruckingsolution.com • www.etruckingsolution.com

AAAA

AUTO AND BODY WORKS

ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਰਿਪੇਅਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਟੋ-ਟਰੱਕ ਦਾ ਖਾਸ ਖੂਬੀਯ ਹੈ।

We Do Complete Engine Transmission, Body and Paint Work We Sell Used Cars at a Good Price

Prop: Jasbir Singh Takhar
510-755-2132

Free Estimates
Free Towing

510-733-2222

1421 Industrial PKWY West#F Hayward, CA 94544

Harmandeep Singh

L.A. MERCHANDISE

ਸੇਲ, ਸੇਲ, ਸੇਲ

Whole Sale +Retail

ਸੇਲ, ਸੇਲ, ਸੇਲ

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀਸਲਾ

ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਹਫੇ
ਠੰਡੇ, ਖੱਟੇ-ਮਿੱਠੇ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫਲੇਵਰ ਵਿਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੂਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ ਜੀ।

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗ੍ਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ

500 N. Palora Ave. Yuba City, CA 95991

Loose Fabrics, Groceries, Blankets, Vegetables

New folding bed varieties

ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰੋਸਰੀ, ਕੱਪੜੇ, ਪੱਗਾਂ, ਰੁਮਾਲੇ, ਬਰਤਨ, ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, 220 ਅਤੇ 110 ਵੋਲਟ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸਮਾਨ

ਜੈਂਟਸ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲੇਡੀਜ਼ ਸੂਟ ਦੀ ਸੇਲ

Toilet Water Pressure (Elite 2 Bio Bider) A budget Friendly solution for your desire to feel exceptionally clean and reduce toilet paper waste Only \$ 41.99+ Tax

ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਾਲ ਸੇਲ 'ਤੇ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

Red Label Tea 900 Gm \$ 3.99

Baksho Kaur Bisla Hardev Singh Bisla

ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ Matters ਸਸਤੇ ਰੇਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ

ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰੋਸਰੀ, ਕੱਪੜੇ, ਪੱਗਾਂ, ਰੁਮਾਲੇ, ਬਰਤਨ, ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, 220 ਅਤੇ 110 ਵੋਲਟ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸਮਾਨ

530-671-0439, Fax 530-822-0439
Cell- 530-844-3250

- * ਗੋਲਡਨ ਆਟਾ ਨਾਲ 400 ਗ੍ਰਾਮ ਸੂਜੀ ਪੈਕਟ ਮੁਫਤ
- * ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋੜਾਂ, ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਦਵਾਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
- * ਤੁਹਾਡੇ ਝੜਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਰਬਲ ਹੋਅਰ ਤੇਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।
- * ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕਰੇਲੇ ਦਾ ਜੂਸ ਇੱਥੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਸੂਟ
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੂਟ 20 ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਖਰੀਦੋ

Bio Bidet Elite 2 \$ 39.99+ Tax

ਖੱਗਾਂ
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 3 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਗਜ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਰੇਟ 1.73 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਗਜ ਖਰੀਦੋ

ਲਾਈਨਿੰਗ
ਸੂਟਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨਿੰਗ ਪਹਿਲਾਂ 4.50 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਗਜ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ 1.79 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਗਜ ਖਰੀਦੋ
Buy 5 get 1 free